

GAZDASÁGI LAPOK

13. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Márczius 26.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Óriási idő- és anyagmegtakarítás

érhető el a permetezésnél a **HAIZLER-féle**

'TEMPUS'

hatos permeszórófej alkalmazásával.

A szőlők védelme a peronospora ellen a **permetezés** minél gyorsabb végrehajtása által legjobban biztosítható.

Ára
16K

Bármely háti permetezőre alkalmazható! —
A készülékre előjegyzéseket már most elfogad a

Borászati Lapok szerkesztősége

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

GRAEPEL HUGÓ

Betéti Társaság

Malomépítéset, Gép- és Rostalemezgyár
Marshall Sons & Co. Ltd. vezérigynöksége

Budapest, V., Váci-ut 40—46. sz.

Ajánlja

páratlan szab. lemeztörekrostáit

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglévő fateretbe illeszthető. **Tartósabb** minden más törekrostánál. **Magveszteséget kizár.** A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza.

Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 68,
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatosak:

Locomoblok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóherocséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kévekötő-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, kukorloza-morzsolók, szecskavágók, répvágók, derálók, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Tenyészkos-eladás.

A **Skublics-féle törzsjuhászatban** ezidén is 28 darab kétéves és 16 drb egyéves kerül eladásra.

Skublics Emilia

Bebes pusztá, u. p. és vasuti állomás: Zalaszentmihály-Pacsa.

Eladó birtok Pestmegyében

Budapesttől 2½ órányira, kb. 1200 m. hold csinos belső-séggel, jókarban lévő gazdasági épületekkel, termő erdőben lévő fekete homoktalajjal. Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő iroda

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166—66.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselet:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli **MUNKAERO.**

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Okleveles gazda

nő, 29 éves, keresztyén, főri belterjes uradalmakban szerzett 7¹/₂ évi széleskörű gyakorlattal, úgy a kül- mint a belterjes termelés, mint állattenyésztés és számvitelben, intézői, pénztárnoki vagy számviteli állást keres, azonnali belépéssel. Bővebb felvilágosítást nyújt és közvetítést szíveségből teljesít: Pethő György uradalmi jószágigazgató, Szatmár-Németi.

Kezelőtiszti állást

keres május havi, esetleg előbbi belépésre, 34 éves, nős, kis családu, r. kath. vallásu, feltétlenül megbízható, inponáló gazdatiszt. Földmivesiskolát végzett, 12 évi kitűnő gyakorlattal, jelenleg is nagyobb, intenzíven kezelt gazdaság kezelője, a gazdaság összes ágában teljesen jártas. Czim: „Ambicziózus gazdatiszt” Boba, Vas megye.

Szeszgyárvezető

állást keres. Róm. kath., nős, kassai akadémián végzett, finomító és szabadraktári gyakorlattal gépész, villamos üzemi és cséplési gyakorlat al. Czim: Reiter Ferencz, Pázsit-u. 7. Sátor-alja-Ujhely.

Gyakorlatilag képzett

gazdász, 18 évi gyakorlattal, ki a kül- és belterjes gazdaságban teljesen jártas, jelenleg 5 év óta egy nagy tehenészetet is kezel. Korára nézve 40 éves, keresztyén, kis családu egyén, április vagy május 1-ére állást keres. Czim: Deák Mihály kulcsár, Pta Keresztur, u. p. Tótfmgyer.

Gépész-kovácsi

állást keres április 1-ére való belépésre, ki 6 évet töltött gazdaságban, az összes gazdasági gépek kezelését, javítását, ugymint arató, kaszáló stb., lokomobil cséplőkezelői vizsgával rendelkezik, 28 éves, nős, 1 családdal, keresztyén, magyar nyelven kívül a tót és román nyelvet is beszéli. Szíves megköreséseket kér Opanszki István, Seprős, Arad megye.

Gyakorlattal

bíró, földmives-iskolát jelesen végzett, 22 éves, református, női len fiatal ember, nagyobb gazdaságban irnoki segéd-tiszti állást keres azonnali belépésre. Jártasága van iradai teendőiben, a külső gazdálkodásban. Czim: Kiss Ferencz, Ozégyén, Szatmár megye.

Hosszu gyakorlattal

és bő tapasztalattal rendelkező, gazdasági iskolát végzett és gazdatiszti gyakorlati vizsgát tett 37 éves, nős, gyermektelen, igen józan, mert semmiféle szeszest italt soha nem használ, rendkívül szorgalmas, szakértő, egy helyen 10 évig működött nagyobb gazdaságban, gazdatiszti állást keres. Baký Gyula, Rimaszombat.

Betöltendő állások.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes czimékkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. Budapest, József-körút 38. szám.

Keresteknek

intéző, több gazdatiszt, segéd-tisztek, magtárosok, kulcsárok, irnokok, gazdák, tehenészek, gyakoronokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb lvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, József-körút 38. szám.

Segéd-tiszt

kerestetik azonnali belépésre báró Sennyei Béla ő méltósága becsked-i uradalmába. Fizetés 400 K, tiszt 1/2-ből és mérőpénzből részesedés, teljes ellátás mosással. Katonakötelezettségüknek eleget tett okleveles gazdák bizonyítványmásolataikkal felszerelt folyamodványukat, melyek vissza nem küldetnek, Ő Méltóságához intézve, becsked-i uradalom czimén, u. p. Nagykövesd, Zemplén megye, nyujtsák be.

Segéd-tiszt

izr. vallásu, ki czukorrépatermelő gazdaságban néhány évi gyakorlatot szerzett, iradai munkálatokban is segédkezni tud, küldje bizonyítványmásolatokkal felszerelt ajánlkozását Turai bérgazdaságok czimére.

Segédgazdatisztet

keresünk április hó végére, ki a magyar és tót, vagy német és tót nyelvet bírja. Pályázhatnak női len izr. vallásu egyének, kik nagyobb uradalmakban működtek. Ajánlatok Nagel és Weinberger, Padmericz (Pozsony m.) czimre küldendők.

Pályázat.

Saját vezetésem alatt álló 1300 holdas gazdaságomban, nyugdíj jogosultsággal bíró, botos ispáni állás jött üresedésbe. Pályázhatnak szerény igényű, koránkelő ernvedetlen szorgalmu egyének, kik egy helyről legalább 4 évi jó bizonyítványt tudnak bemutatni. Igények föltüntetendők. Ruttykay László földbírtokos, Mikola, Szatmár m.

Szőlészeti

vagy kertészeti iskolát végzett, katonai kötelezettségének eleget tett nős fiatal ember, kinek gazdaságban már gyakorlata van és elég jó irással bír, apr. 15-iki belépéssel a belső major felügyeletére konvenczióra felvétetik. Bizonyítványmásolatokat vissza nem küldetnek. Kéri Jenő Nagykanizsa.

Segéd-tisztek

felvétetik okleveles fiatal gazdász május 1-ére. Fizetés havonta 50 kor., mosáson kívül teljes ellátás. Okmánymásolatokkal felszerelt kérvények Macsi uradalom tisztartósága czimre Macs (Debreczen mellett) küldendő.

Szőlő-kötözőfonál

jobb és olcsóbb mint a raffia,

Zsák és ponyva

a legjobb minőségben és legjutá-

nyosabban a

FISCHER-féle

zsák- és ponyva-gyárban,

BUDAPEST, V., Nádor-utca 31—33. sz.

szereshető be. A Fischer-féle

szab. impregnált szavatolt tiszta

lenből készült vízhatlan ponyvák

nagy strapa mellett is eltartanak

10—12 évig. A 28 év óta fennálló

Fischer-féle zsák- és ponyva-

gyár az ország legjelentékenyebb

uradalmainak szállítója. Pontos,

szolid kiszolgálás. **Ponyvaköl-**

csönző-intézet. — Manilla-

zsinegek, kévekötelek, lópokró-

czok. Tessék ajánlatot kérni.

Akác, jegenyenyár,

nyír, éger, juhar, fenyő, nemes

fűz, stb. csemete sorfa és dugvá-

nyokat a legjutányosabb árban

szállít **Liptay Jenő** faiskola-

telepe, **Nyiregyháza.**

Keltetőtojások

tavaszi szállítására elő-jegyezhető **REITTER OSZKAR** főkapitánynál Nagybeeskereken.

Angliából hozatott faj-tiszta telivér elsőrendű

Fehér Orpington (amerikai

kitűnő téli tojó)

Sárga Orpington

Oriás pekingi kacsa

tojások darabja **60 fillér.** Törés és rázás-

mentes, teljesen biztos csomagolás fu-

ládákban ingyen.

Kitüntetések: Arad, Budapest I., Bu-

dapest II., Belgrád, Berlin, Lovrin, Lu-

gos, Nagybeeskerek, Nagyvárad, Po-

zsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár,

Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém,

Wien, Zenta. **Hazai és külföldi leg-**

nagyobb és legelső kitüntetések. **Alami**

nagy aranyérem. Őszi szállításra elő-

jegyezhető elsőrendű óriás angol emdeni

libákra darabja 25 korona.

Benősülne

gyakorlati, nagy ta-pasztalatú, ügyes, szorgalmas, jó családból való 28 éves, izr. intelligens gazdatiszt, hogy nagyobb bérlet vagy saját gazdaság vezetését átvehesse, vagy abban támasz lehessen. Ertesítést kér: „Komoly ügy 698” alatt a kiadóhivatalba.

Méhkasokat

(gyékényből) szállítok darabonként 1 koronáért. Átmeneti kasok drbja 2.40 K. **Matuska István, Nagykaroly.**

Pannonia Szállóda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Korai Székely-tengeri

bőtermő, puhaszemű fajta, vetési célra **válogatva morzsolva** mm.-ként **16 koronáért** ab Nagyvárad. Kapható Kiss Sándor gazdasága, Fugyi, (Bihar m.) u. p. Fugyi-Vásárhely.

Diszertkedvelők

kérjenek árjegyzéket az első magyar diszertnyó faiskolától. Copony Ede tulajdonosnál Körmenen 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorfák, díszcserjék kaphatók.

Háromszor lett olcsóbb a sósborszesz az

ILIOL

sósborszesz PASZTILLÁK által.

Darabja 12 fillér.

BIZONYÍTVÁNY.

A f. hó 18-ikán átadott „ILIOL” sósborszesz pasztilla a mentholos sósborszeszek rendes alkotásából áll és semmiféle más — esetleg az egészségre ártalmas alkotórészeket — nem tartalmaz. Ezen pasztillával ca. másfél-két deciliter jó minőségű sósborszesz állítható elő.

SPIEGL BÉLA s. k. hites törvényszéki vegyész.

Az **ILIOL** sósborszesz pasztillák feleslegessé tették a drága és törékeny üvegeket.

Az **ILIOL** sósborszesz pasztillák jóval több fájdalomcsillapító anyagot tartalmaznak, mint a kézen vett sósborszesz s ezáltal hatásuk utólrhetően gyorsabb és biztosabb lett.

Az **ILIOL** sósborszesz pasztillák ára darabonként ... 13 fill. hozzáadandó 1 deci tiszta spirítusz 20 „ 1/2 deci víz ...

Eredmény: 1/2 deci kitűnő sósborszesz összköltség 32 fillér, ellenben ugyan-ezen mennyiség ára üvegekben eddig volt (egy 44 filléres üvegnek tartalma csak 1 1/2 deci), tehát 3-szor annyit a 44 fill., összesen 1 K 32 fill., tehát a megtakarítás 1 pasztillánál már 1 korona.

Kapható mindenütt. Nagyban eladás: **Török József** gyógyszerész, **Stessel Nándor** és **Fia** és **Thallmayer** és **Seitz** cégeknél Budapest. — Minden egyes pasztillához használati utasítás van hozzá csatolva és akár egy gyermek által elvégezhető.

ILIOL vegyészeti laboratorium Budapest, IX., Páva-u. 10. Telefon 52—09.

WOHANKA FÉLE NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSEGEK. NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINCS ROBBANÓ-és TŰZ-VESZÉLY! -MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL. WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 76.

HONI GYÁRTMÁNY!

PUMP. PARATOR

A s z a k é r t ő gazdaközönség fölözögépe.

SURÁNY VIKTOR okl. gépészmérnök tejgazdasági gépek és eszközök gyártása, BUDAPEST, VI., Teréz-körút 21. KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

VIZELLÁTÓ TELEPEK, SZIVATTYUK

minden formában a legjobb szerkezettel, automatikus **marhaitató telepeket gazdaságok, uradalmak** stb. részére épít mint különlegességeket **Anton Kunz** cs. és kir. udvari szállító **Mährisch-Weisskirchen**, Morvaország. Kitűnő referenciák, terület-megtétekintés a legolcsóbb áron. Ajánlatok és díjszabások ingyen.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezői gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 "
Negyed évre	4 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímezendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

Szemle. — ix. —	Lap
Gazdasági levél. — Szász Ferenc	201
Ipari a gazdának. — Fűrédy Lajos	202
A szonitómás súlyának aránya a számbához. — Halász Miklós	203
Phytophthora infestans	204
A bortörvény végrehajtása. — Halász Lajos	206
Könyvismertetés. — Magyarok ószakon. — A szőlő trágyázása	207
Kérdések és feleletek	207
Kérdések: Lincolnshire és mangalica keresztezése. B. L. — Tengori-vető és kapálógép. G. G. — Görnyögős fellért kasszáló megmivétele. G. E. — Hernyóirtó szer. K. G. — Jégbiztosítók. B. L.	
Feleletek: Gépek a cement és homok feldolgozásához. Rétey. — Moddó szuka. B. G. F. — Szőlő újratétele. Halász Lajos	
Hírek	208
Aprók	209

SZEMLE.

(A gazdasági helyzet. — A földgáz értékesítésének mozgalmá. — A fertőző hüvelyhurut gyógyszerének hamisítása. — Kevés a tej, termeljünk többet. — A hizás nem árt a laktációnak?)

Buza készletek tehát nincsenek. Ez sült ki március közepe táján. A hol pedig vannak, ott jó és fix kezekben vannak. A börzenek várásra lovaglása a hajózás megnyitáig csütörtököt mondott, mert a hajózás megindult, de a folyamhajozási vállalatok egyöntetűleg azt vallják, hogy uszályaik még sohasem szállítottak oly kevés búzát és zabot, mint az idén. Ez pedig szintén meghazudtolása az 1910 iki nagy termésnek. A zabban örült spekuláció folyt le az idén. Egy főuri csoport egy képviselő bizományos vezetésével 6-70 frtól kezdve viszi az árakat és mint hirlik reménység van arra, hogy a zab 9 frtig is eljut. A kijavított termésbecslés is erre hagy következtetni. Vagyis nagy hausse-ok előtt állunk, ugy buza mint zabban. Csak egy felös, hogy az idegen import a feljebb jutásnak gátat vethet. Sem Argentinának, sem Amerikának 1910-iki termései révén és egy európai államnak sincsenek, kivéve Oroszországot nagyobb készletei. Utóbbi azonban az állam közbejöttével gyönyörűen organizált raktárszövetkezetei utján az árdepressziót meg nem engedi. Oly készlet kecsgetések, melyek két éven belül egy évről a másikra átvihetők lennének, aligha lesznek. Ahhoz óriási világtermékek szükségletnek. A magyarországi „pátens” határidőüzlet révén lehet azért majd önkényesen árdepressziókat mint 1910-ben előidézni, de sohasem reális alapokon. Ha a napilapok gabonatözsde rovatát átnézzük mit tapasztalunk? Az egyik lap hausse, a másik baisse irányzatú. Soha sem akarják a reális valót leleplezetlenül előadni. Az egyik emezt, a másik amazt az irányzatot szolgálja, kinek szíve szerint mely engagementjei vannak és rovatvezetőik e szerint ehhez vagy ahhoz az irányzathoz tartoznak. Ausztria joga-

san követeli a budapesti határidő megszüntetését és szigorú törvényt akar alkotni, hogy megtiltsa az osztrák spekulánsoknak a fedezést, a játékot Budapesten. S ez helyes is!

Termés kilátásaink a komisz időjárás miatt igen leapadtak. A nyugat és éjszaknyugati megyékből esők és érzékeny éjjeli fagyokat jelentenek. Somogy megyéből is rideg időjárást jelentettek. Sokfelé a hol csak lehetett a tavasziak kényszerelvetését eszközölték, de nem nagy a köszönet benne. Oh nem! hiányzik a meleg, a nap heve, mely ilyenkor életkérdés a növényzetre és az elvetés lehetőségét elősegíti. „Noch ist Polen nicht verloren”, ha megre fordul az idő és jó meleg esős májust kapunk. Ugy látzik, hogy az első az aequinoctium meg is hozta. Persze az egér károkat se felejtjük el, a melyek száma legió és sok kényszer felszántást idéztek elő. Nagy lassan indul meg a vegetáció. Későn köszöntött be a tél és megfigyelésünk szerint az ilyen évek, késői utófagyokat hoznak. Tisztelet a kivételeknek. Hogy lesz, mint lesz, ki tudja? Annyi bizonyos, hogy nem követjük a börze jóslásait, melyek a Gellérthegy kizöldülése alapján állapítják meg a gabnaárakat.

Ha valamikor kisül, hogy a mezőgazdaságnak valami kincs jusson, akkor biztosan az álladalmnak, annak pénzügyminisztere valami ördögös adóprési szempontokból vett furfanggal, azt magának megszerzi. A miniszter imigy gondolkodik: hátha ez a fene föld, földgáz és a földgázon kívül valami kincset vagy más valami olyast rejteget magában, a miből jövedelmező állami monopoliumokat lehet csinálni. Jó lesz tehát eleve már mindent a mi a cseh czirkli szerint elvehető, idejében megszerezni és szép formába öntve egy törvénnyel az elchangoirozásnak nevet adni és az állami jövedelmek részére biztosítani. Most a földgázon volt a sor, csakhogy még gondolkozni kell azon, mi tevő legyenek véle s addig is százezrek és millió értékek veszendőbe mennek. Szó volt a földgáz ipari czélokra, szó arról azt a világitás czéljaira felhasználni, sőt Budapestre is e czélből elvezetni. De hát a sok enquete és banquettenek következménye az volt, hogy a főváros elállott e szándékától. Miért? mert annak 15 évre lekötött szénszerződése van. Hát a főváros mégis egyszer gondolkozik 10 éven tuli időre. Ez világcsoda! Hihetetlen és mégis ugy van. Na ja! ne szólj szájam, nem fáj fejem! Nálunk az analphabetizmus dühöng. Azt tudjuk. És ugyanez földünk kincseit kihasználni nem tudja, de ha tudná sem akarná. Ki fog valami új dologgal foglalkozni és abba tőkét fektetni, pláne illékony anyagba. Elillan mint a kámfor. Mint egy angol barátunk mondá: „Magyarországon a kincsek az utakon hevernek, de nincs a ki felszedje.” S így vagyunk a földgázzal is. Hogy a gazdát a kinek a szerencsége vagy szerencsétlenségére

valami a földjéből kibuggyan, azt segíteni a világerért sem szabad, mert hiszen evvel még az agrarizmus növeltetne és kényeztetődne. Nézi az ipar miként sivit a földgáz, de hogy segítséget nyújtson a gazdának, arról szó sem lehet. Pedig önön magát bünteti meg e tétlenségével. Kérdezzük most már mi is, quid nunc, mi lesz? A sármási földgáz felfedezését követte a Temes megyei Szépfaluban, sőt máshol is. Kérdés valjon tovább hagyjuk a föld eme kincsét a levegőbe illani avagy csináljunk-e valamit véle? Nálunk mindenre jut pénz, csak a hasznosra nem. Az álladalom nagy pénzpocsékolása mellett hasznos befektetésekre is gondolhatna, de ugy látszik nincs reá kedve. Majd megcsinálja valamikor Rothschild. Üzembe nem helyezhető szénbányákra van pénz, de hasznosra nincsen. Figaro itt, Figaro ott, Figaro mindenütt és — sehol sem.

Hogy a fertőző hüvelyhurut mennyire el van terjedve hazánkban, arról nem mi, hanem a gazdák egyet-mást elmondhatnának. A szerek nem használnak. Dehogy nem. Csak nincs meg a kellő türelem a gyógyításhoz és bizony valljuk be a gyógyszerekben is hamisítások történnek. Nemrégiben a Tromsdorff „Bissulin” gyár igazgatója látogatott meg és aktákkal bizonyította, hogy egy osztrák patyikus szépen és ugyanolyan jelzésekkel árulta a maga „Bissulin”-ját, persze a gyógyítás eredményének sikertelenségével. Most ebből pazar pör keletkezett. Azt mondjuk, a mit mesterünk boldogult Ordódy Lajos igen gyakran elmondott: „Gare aux voleurs!”

Ujhelyi Imre a magyaróvári gazdasági akadémia igazgatója nemrégiben egy cikket bocsátott a „Köztelek”-ben közre: „kevés tej, termeljünk többet” czímmel, melyben kifejti, hogy a tejelékenységre a jövőben nagyobb gond és suly fektetendő. Mennyire helyes azon nézete is, hogy a hollandiakat, a frizlandiakat importálják sűrűn, de a tartás intenzivitása egy perczig se szüneteljen, különben visszaesik a tejhozam. Természetes is a dolog. Az extenziv tartás megölője a tejelő marhának, hiszen csak gondolkozunk kissé a felől, hogy miként fejtsük meg az intenzivitás fentartását, extenziv tartáshoz szokott marháinkkal. De a keresztezés mezejére nem követjük a direktort, hogy borzderest és yerseyvel keresztezzük. Miért hogy nagyobb testű legyen az állat és a tej zsirtartalma kiegyenlítették? A keresztezés mindennek a megölője és az X×1 visszaütések fejlesztője. Egy kis Mendelizmusal a keresztezések kulcsával is kell ma már dolgozni és számítani is, melylyel sok tisztátalan domináns nyerünk és homogenitást tán sohasem érünk el. Nem elég, hogy csak jó tejelőktől származó állatoktól tenyésszünk, mint azt Ujhelyi kívánja, hanem minden tekintetben homogen egyedeket. Hogy különben mi lesz

MAGYAR

MEZŐGAZDÁK

SZÖVETKEZETE

Gazdasági és kerti

MAGYAR

legjobb beszerzési forrása

az eredmény azt ismét Mendel tanaiból ki fog tűnni. A másik rész vagyis ha az intenzivitás helyesen alkalmaztatott vagyis megadták az állatnak a mi az állaté, akkor már is meglesz a tejnek a kellő zsirtartalma. De kérjük mi haszna van a tej zsirtartalmának a nagy városok ellátására? Az, hogy a nagy tejárusok majd ebben zsarolják a gazdákat. A kevesebb és több zsirtartalmu tejeiket ugyanis összeöntik, le is fölözik és így elég rossz tejet adnak a fogyasztónak. Ott van lám a Budapesti Központi Tejcsarnok ihatatlan teje. Megfelel a törvény által előírt sajnó igen satnya zsirtartalomnak, bajok ott nem származhatnak in puncto élelmiszerhamisítások, de valjon a fogyasztás igényeinek megfelelő-e, az más kérdés; alakult most ötszáz ezer korona tökével a Budapesti Általános Tejcsarnok r. t.-al egy konkurrens vállalat és majd meglátjuk, valjon nem követi-e ez is társát e téren? Hiszen sokan felügyelnek a földművelésügyi miniszteriumban ezen társaságra, a „Köztelek“ kizárásával. Másként áll a dolog, midőn vaj, sajt és más feldolgozásra törekednek a szövetkezetekben. Ott indokoltabb a tej vásárlása zsirtartalom szerint. Az haszonnal jár. Ott ismét maga mellett találunk direktorunk, de hát ne mondjuk, hogy a zsirtartalom egyedül a takarmánytól függ, hiszen az egyedi tulajdonság is. De végül arra a hunczut takarmányozásra mégis nagyobb súly volna fektetendő mint sokan hiszik.

Hansen bonni tanár azon elmélettel lepte meg a lefejtő tehenészeteket, hogy kísérletei alapján a német tehenészetekben a hol 14—16 kg. a napi fejési átlag a keményítő érték adagolása 14.3—14.4 kg. legyen. Emészthető fehérjéből pedig legalább 2.5—3.0—3.2 kg. ig szükségeltetik 1000 kg. élő súlyra, a bő tejelválasztás érdekében. A fokozás ezeken a határértékeken felül már nem gazdaságos. Hozzáfüzi azonban, hogy a takarmányozással kettős cél éretik el a tejelő gazdaságokban: 1. a tej hozamát fokozni és 2. az állatokat a levágatás céljaira jó kondícióba kell hozni. Az eredmény az, hogy a 14—16 kg. tej adása a 14.3—14.4 kg. keményítő helyes adagolás, a tejelőképessegre legjobban hat, egyúttal a teljes kihizást nemcsak elősegíti, de biztosítja is. Az elv tehát az volna Hansen tanár kísérletei révén, hogy a *soványan beállított friss fejőstehenek a bő tejelés ellenére sulyban jobban gyarapodnak, mint a laktáció előrehaladottabb időszakában.* Egyik jeles professzorunk dr. Wellmann erre azt mondja: „ugy látszik, hogy az eddigi nézetünkkel ellenkezően a tehenek *hizóképessége a tejelőképessegtől független.* Hansen kísérletei igazolják, hogy a hizás nem bir hátrányos befolyással a tejmirigy működésére, minthogy a kísérleti tehenek közül teljesen kihizott állatok, a hizás ellenére bőven tejeltek.“

Hasonló momentumok vannak átvitt értelemben a tojás hozamnál, de valjon a tyúk hizott állapota indifferens-e a tojás hozamra, arra feleljenek t. baromfitenyésztőink. Hansen szerint meg volna oldva már a perpetuum mobile elve, ha nem is egészen, de jó részben. Voilà ismét a német alaposság legujabb terméke.

Az eredmény az, hogy a 14—16 kgos tejadásra a 14.3—14.4 kg. keményítő helyes adagolás, a tejelőképessegre legjobban hat, de egyúttal a teljes kihizást nemcsak elősegíti, de biztosítja. Az elv tehát az volna Hansen tanár kísérletei révén, hogy a *soványan beállított tehenek a bő tejelés ellenére sulyban jobban gyarapodnak mint a laktáció előrehaladottabb időszakában.*

—ix.

Gazdasági levél.

Pusztakamarás, 1911. március 16.

Március havának dereka tájáig sehogysem akart kitavaszkodni, egy-két verőfényes napot biztos havazás követett, mely igaz, hogy csak szépítőszernak volt elég az asszony nép számára, de azért csak sárt csinált az, úgy hogy igazában csak márczius 13-dika volt az első pacsirtanótás szántogató nap, mert a már korábban esett gyeptörések meg erős verőfények szántása csak kivételes eset volt. Tavaly ilyenkor már a vetés végét jártuk, ma még az asszonyok sem dicsekedhetnek azzal, hogy „elveteményeztem már“ s a mai esőzés még ezutánra is hátra veti egy-két nappal úgy a kerti mint a mezei munkákat.

Az ilyen hómenés utáni első nagyobb esőre azt mondja a mezősegi ember, hogy sokat használna, mert „mossa a földet“ s van is valami igazság benne, a mi abban nyilvánul, hogy dacára a talaj elegendő nedvességének egy ilyen csepegős, jó lassu eső után nagyot ugrik a természet előre. Nem merem állítani, de úgy gondolom, arra lehet vissza vezetni régi gazdáinknak ezt az igen találó megfigyelését, hogy a hó nyomástól, fagyos vízállásoktól megnyomott talaj felszínét az ilyen csepegős eső fellazítja, mert ahogy lehet a boronálás fél eső, miért ne lehetne az eső — jelen esetben — egész boronálás. Legyen az ok bármi, én konstátálom a tény, de egyben kívánom, hogy ne mossa sokáig az eső a földet, mert ugyan csak itt az ideje a szorgos munkának s bármennyire erősködik is a közmondás a „tavasszal sárba“ vetés mellett, még sem lehet azt éppen szószerint érteni, mert megbánja a ki úgy érti!

Őszi vetéseink — jó órában legyen mondva — elég szépek, a mennyiben szépnek lehet nevezni egy igazában most kelő és a táblákat mindennap zöldebb színbe öltöztető őszi vetést. Ez azonban csak a kései vetésekre áll, mert a koraiak, melyeknek már az ősszel nagy volt a gyapjuk, sehogysem akarnak egészséges szint öltetni — fakók, sárgák és foltosak az egér károktól, — arra azonban, hogy kiszántsuk, nem elég rosszak, egyszóval ha vékonyan is, de lehet reménykedni, ha csak a hetekig tartó keleti szelek be nem dolgoznak; mert szoktak ám s mikor sokat fúnak, hát el van készülve a mezősegi ember a legrosszabbra.

Őszi szántásaink — a mi kicsi volt — átáztak, átfagytak, már csak azt várjuk, hogy meg is derelődjenek egy kicsit, mert most Isten kísérés volna rájuk menni.

A napokban folyt le gazdaságunkban a lépfene elleni első oltás, még pedig speciális mezősegi lépfene bacilusokból kitenyésztett u. n. tájoltóanyaggal, mely anyag használata nálunk — állatorvosunk szerint — a vidék rendkívül fertőzöttsége és a kórtünetek erős fertőzésre mutató volta miatt indokolt és a mi fő, *eredményes!* Az oltó anyagot különben úgy a lépfene, mint a szerzőgő üszök, valamint orbáncz ellen a Jenner-Pasteur intézettől rendeljük már évek óta, s onnan rendeltük az idén is — az állami termelés dacára — mert gondoltuk, hadd fizesse más meg a tandíjat.

Malaczeit e hónap elején szerencsésen elválasztottuk; szépek mind, olyanok mint valami eleven ördögök, mert feketék is virgonczok is. Ha eladnánk, már most kapnánk értettük 52—56 koronát párban, más eladások után itélve. A nagy sertéskeresletet élénken jellemzi azon körülmény, hogy történnek nagyobb summákban is 2—3 hónapos malacz eladások, még pedig jó borsos áron, mert 52—86 korona között ingadozik a fenti koru kis malaczkák ára párban.

Az idén — tekintettel a jó árakra — mi is

kétszer fiztatunk, éppen most járnak koczáink a *kanokkal együtt* esicsokát szedegetni.

Csicsokások létesítését ajánlom minden sertés-tenyésztőnek, de egyben azt is, hogy nagyon gyenge helyet ne igen válasszon helyül, mert szereti ám az is a jó helyet, meg az ápolgatást is eltűri.

Juhaink is megkezdették az ellést javában, azért csak most, mert mi nem dolgozunk pecsenye bárányokra. Ugy fehér, mint fekete raczkáink szép egészséges báránykákat ellenek, a feketék pláne nagyon szépek, mert egy kis karakul vér is van bennük Kik korán elletnek, 16—24 K-ért adták el párban bárányaikat, a fehéreket olcsóbban, a feketéket drágábban, miért is ki korai bárányokra dolgozik — raczkatenyésztetben — jól teszi ha még fehér anyákra is részben fekete raczka, vagy ha teheti, karakul kost ereszt, mert jobban fizetik a fekete bárányt s jelzettem, kosok után sok fekete esik fehér anyáktól is. *Probatum est!* Azt, hogy egy angol telivér lóhoz könnyebb hozzá jutni, mint egy tisztavér karakul koshoz, már említettem más-kor s ezen segíteni a kormány egyik hivatása, mert ugyancsak sokan érdeklődnek karakul kosok után.

Most van az ideje a községi bikák bevásárlásának, jönnek, mennek a deputációk, mert itt van az apaállat-szemlék ideje s a régi bikákat sok helyen kell kicserélni. Mi is nevelgetünk évenként néhány darab bikát, el is adogattuk egy részét, részint községeknak, részint magánosoknak. Jól megfizetik a bikákat, mert 2½—3 éves állatért kap az ember 600—1000 K-át, egyes esetekben még több pénzt, de azért, tekintettel a magas tinó (tulok) árakra s tekintettel arra a sok mindenféle kiadásra, mely részint a jobb tartás, részint az egész külön legeltetés, részint a lépten-nyomon előforduló kalamitások miatt, sokkal de sokkal drágábbá teszi a bikatartást a tinótartásnál, ha jól a fenekére néz az ember a dolognak, hát bizony majd nem elfizeti a vámon, mit nyer a réven. Mindazonáltal mégis nevel az ember bikát is, mert egy-egy szép borju kiherélése — az erdélyi magyar marha érdekében — nem viszi rá az embert a lelke. Az is igaz, hogy a bikatartás egyik rizikója éppen abban van, hogy későn jön rá az ember egy-egy állatnál, hogy nem bikának való s az ilyen borjut aztán ha kiherélik, bikás ökör lesz belőle, ha meg heréletlen székre adja, hát csak éppen hogy el nem prédálja.

Most pedig rátérek arra, miről az összes napilapok beszélnek, a kissármási gázforrásra. Hát bizony az még mindig dudál, talán érzi, hogy Pestre akarják vinni, a miből már csak lesz valami, mert ugyancsak beszélnek, sőt a Budapesti Hirlap tréfásan, de azért — ismervé mindenféle hivatal tulzsfoltóságát — talán találóan jelzi is azt a 666 állást, melyet al, fel és közép gázigazgatói, fel és al-szágalszi, loerő istállómesteri, Auer-harisnyakötő és mosónői stb. stb. minőségben szervezni fognak. Hogy abból, a mit én egy nagy villanyos központ felállításában vidékünkre kívánatosnak jeleztem már rég, lesz-e valami sötét kérdés tárgya s még a szele sem jár ilyen hirnek, pedig jól esne hallani róla, sőt *még jobb volna ha már meg is volna.* Március hó 12-én d. e. egy külön vonat 18 hirlapíró; Sándor János képviselőt, dr. Heltai Ferenczet, főv. gázgyári igazgatót és még több notabilitást és szakértőt hozott Kissármásra a gázkuthoz s mikor megnyitották a főcsapot és a gáz teljes erejével tört ki, mindenki a füléhez kapott ijedtében; mikor meg elzárták a csapot teljesen, a gáz a kut körül keresett kijutást s az átázott talajból egy egész rajnyi embernyi magas vizsugár tört elő. Erdekes, hogy a gázcsap teljes elzárásakor a szomszédos „Bolygó“-réten, hol a

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest.
Telefon 91—21. Telefon 91—21.

báró Bánffy Dezső tulajdonát képező kenes-jódos gyógyforrások vannak, semmit sem erősödnek a források felszínén gyakorta jelentkező több gázos buborékok, miről arra lehet következtetni, hogy a gázkut és a „Bolygó“ kutak között egyáltalában nincs összefüggés. Ez a körülmény azért fontos, mert a „Bolygó“-réten már 1 ölnyi mélységben van annyi gázömlés, hogy meggyújtva tartós lánggal ég. De mit irjak én én erről, mikor 18 újságíró s még mozi fényképész is volt a helyszínén. Maholnap már rajt lesz a „mozi“ műsorokon is a kissármási gázkut, a hírlapok meg minden nap irnak róla.

Most bezárom leveletemet, kimegyek az erdőbe valami sasfákat (oszlopfa) számba venni s aztán kinn is maradok Rassó kutyám kíséretében, hátha imbolyog felém egy-egy pisszegő, korrogó, hosszucsőrű vándor madár, a mi a kalendárium szerint nem is lehetetlen. Csak az a baj, hogy felénk kevés jár.

Jó vető időt kívánva, maradok gazdatársi üdvözléssel

Szász Ferencz

intéző.

Ipart a gazdának.

A midőn évekkkel ezelőtt br. Bánffy Dezső volt miniszterelnökünk, kibontva egy új párt zászlaját, az önálló hazai vámterület szükségességét kezdte programjában követelni és akadt is sok önzetlen hazafi, a ki zászlója alá sorakozott: sok közzgazda, köztük jómagam is, fellélegzettem abban az örömben, hogy ime egy lépéssel talán előbbre jut a bilincsekbe vert hazai ipar!

Volt azonban, és pedig nem ok nélkül, az említett programnak sok ellenzője is, érvelve azal, hogy iparunk az osztrák, régen fennálló, többnyire már amortizált gyárakkal szemben még kiskorú és életképtelen; nem tekintve azt, hogy a magyar önálló, illetve a Lajtántul nem üzött, saját belföldi igényeinket táplálódó gazdasági ipar ezáltal szintén fellendülhetne jelentékenyen. Bánffy programja tehát egyelőre stagnál és azért iparunkat, legalább más vonalon, Ausztriától függetlenül is fel kellene lendítenünk.

Mit nevezhetünk nálunk iparnak? Van építő, butorzi, ruházati és egyéb kisebb gyári és kisiparunk, a mely valamennyire erős is arra, hogy az az osztrák verseny ellenére fennállhat. De ha vizsgáljuk többi iparágainkat, kitűnik, hogy részint külföldi nyersárut dolgozunk fel és legtöbbször nyersanyagunk ennek ellenében feldolgozatlanul és olcsó áron kimegy a külföldre, a honnan azután ugyanazt az anyagot visszavásároljuk finom ipari termékek képeben drágán. Éppen ezt lehet mondani *mezőgazdaságunk terményeiről is*. Terem nálunk Kecskeméten barack, Nagymaroson export szőlő, Szilágyságban szilva, Nagykőrösön uborka, Debreczenben hurka és kolbász, Kassán sódar, Szepességen lencse, országszerte minden kigazda udvarában baromfi; terem árpaunk komlónk, kenderünk, lenünk és mégis behozzuk a külföldi konzervgyümölcsöt (tisztelet a kecskeméti gyümölcskonzervgyárnak, a mely csak bővítse ki üzemét) a malagai és törökországi szőlőt, a boszniai szilvát (eltekintve a kaliforniától, a mely a mienket legyűri), a znaimi uborkát, a prágai sonkát, bécsi és frankfurti kolbászt, westfáliai sódort, a stockeraui lencsét, a styriai kappant; alig van érdemleges keményítőgyárunk, saybuschi, müncheni, schwechati, karwini, liesingi söröket iszunk sörgyáraink csekélyisége miatt nemcsak Budapesten, de különösen országunk határmenti vidékein; tescheni gyárból valók északmagyarországi kályháink, porosz-sziláziai fonalból van szöve az asztalunk abrosza és

Németországban szőtték a magtárunkban használt kenderzsákot. Vakulj magyar! Kell ennél több? *Egyszóval nincs gazdasági iparunk.*

Mi is az a gazdasági ipar? Örök hálára és tiszteletre lekötelezett tanárom, id. Sporzon Pál, a magyaróvári gazdasági akadémia katedráján már ezelőtt 25 évvel lelkesedéssel prédikálta a leendő gazdanemzedéknek, hogy: „*gazdasági mellékiparát a gazdának!*“ és mégis, ha széjjelnézünk az országban, alig fogjuk találni azt, hogy a buzatermelő gazda mint lisztet, az árpatermelő mint keményítőt, a komlótermelő mint sört, a burgonyatermelő pedig mint szeszt (tisztelet az egypár erdélyi és felsőmagyarországi szeszés gazdának) értékesíténé termését; termelünk és vagonszámra nyersen kiküldünk Németországba és Ausztriába (de az ottani izlés kielégítése nélkül csak mint *tömegárut*) gyümölcsöt és szőlőt; ezenkívül hust és élő állatot az olcsó vasuti szállítási tételek mellett, a minék következtében azután az itt maradó töredék oly csekély és drága, hogy azt megfizetni csak a pazarló képes, ha csak nem hozat magának külföldi árut; egyszóval *mindenünket kiküldjük a külföldre (akár van vagy nincs kielégítve a hazai szükséglet)* és ezek mellett panaszkodunk (borjuinkat Galiciába és Stájerországba kiküldve) a husrágaságról és összetett kezekkel nézve, hogy legnagyobb uradalmaink hizott élő állataikat Münchenbe, Berlinbe, vagy legalább is Bécsbe (bocsánat: Wien) küldik és mindezt nemhogy nyersen, de eleven állapotban.

Ez a helytelen és túlzott nyersáruxport, ez az, a mely a hazai drágaság fokozásához nagyban hozzájárul és feltétlenül ki volna küszöbölendő.

Kiki igyekezzék nyersterményeit tehetségéhez képest a piacra *feldolgozott alakban* juttatni; akkor fogja nemcsak a gazdasági jövedelmét megkétszerezni, de képes lesz gazdasága körül egy odaszoktatható munkás-koloniát teremteni, a nép kivándorlását, vagy legalább is bitangolási hajlamát téli időben mérsékelni.

Nem vagyok szakértő a malom, keményítő stb. iparokban, nem is akar tehát a „varga a kaptafánál“ tovább menni, hanem igenis, fel kell hívnom hazánk mezőgazdáinak figyelmét a *len- és kender-iparára a termelés kapcsán*.

Eme két növényre már évtizedek előtt ráfogta sok nagyobb gazda, hogy termelésük *nem fizeti ki magát*, a mihez hozzájárult (különösen a lenre vonatkozólag) temérdek a *balhiedelem* (sok trágyát igényel, csak hideg vidékre való, meleg vidéken rossz rostot nevel), úgy hogy bizony, csak a volt földművelésügyi miniszter erélyének volt köszönhető, hogy az utolsó évtizedben mindkét növény termelése különösen a nem törpe birtokosoknál kezdett erősen terjedni ama gyárak (mint értékesítő telepek) közelében, a melyek az ő minisztersége alatt országszerte alapítottak és a melyek a termelő gazdákat igen szép haszonhoz juttatták (eltekintve a mult évtized egynehány inséges esztendejétől). Hogy minő volt ez a haszon, azt egész terjedelmében részletezni talán nem szükséges, mert a ki számítani tud és gazda, rájöhet arra, hogy kataszteri holdanként átlag 40 métermázsza kenderkóró 5 korona beváltási áron = 200 korona, 100 korona költség = 40 korona és átlag 16 q lenkóró 10 koronájával = 160 korona és átlag 3 q lenmag 30 koronájával = 90 korona, együttesen = 250 korona, 130 korona termelési költség = 120 korona; vagyis papiron a len- és kendertermelés gyönyörűen jövedelmezhetett volna, ha nem ütött volna be a kender termelését érzékenyen sújtó 1904. és 1905. évi nyári szárazság, a feltétlenül szükséges medárdnapi esőzés elma-

radásával), továbbá az 1906. és 1908. évi őszi szárazságok, a melyek után a len és kender biztos kicsiráztatása és első felneveléséhez feltétlenül szükséges téli nedvesség teljesen hiányzott; végül pedig 1908., 1909. és 1910. években a nagyon hideg nyár, a mely a lent ugyan már nem mindenütt találta talpon, de a kendert az érlelődésben nagyon hátráltatta párosulva 1909-ben oly sok nyári csapadékkal, a mely a kendert még letakarítása előtt megrontotta; ezek után természetes, hogy mindkét növény gyárilagos termelése hanyatlásnak indult, daczára annak, hogy a gyárosok egymással versenyezve, beváltási árakat hihetetlenül felemelték, a kalászosok vételárainak fokozódására való tekintetből is.

Ha most ezek után újra számítva felteszszük, hogy 160 korona termelési költség mellett 1 kat. hold kenderen nem termett csak $30 \text{ q} \times 5 = 150$, $160 = 10$ korona, vagy 1 kat. holdas lentermő területen csak 10 q kóró 8 koronájával = 80 korona + 2 q mag 30 koronájával = 60 korona = 140 korona, 130 = 10 korona; abból következik, hogy a kenderes gazda 10 és a lentermelő + 10 koronás tiszta jövedelem mellett zugolódhatott is (igaz, hogy nagy jövedelmet abban az időben máshol sem kaphatott). Node mindazonáltal, a len- és kender termelése, értékesítő telepek (gyárak) kellő közelségében, tagadhatatlanul szép jövedelmi forrás a gazdának és kívánatos volna, hogy a gazdák e két növény termelésével gazdálkodásukba helyesebb arányokat behozva, vetőforgóikat változatosabbá tegyék és igyekezzenek talajukat ezek által tisztítani, talajuk értékét magasabban kamatoztatni.

Sokkal szebb azonban a termelési jövedelem számítása úgy, ha azt a lent vagy kendert maga a gazda készíti ki.

Hogy ez lehetséges, nemcsak a kigazdánál, hanem nagygazdánál is, azt bizonyítja a zombolyai és futaki uradalom, a melyekben az egész termést részint kézi erővel, részint gépekkel dolgozzák, továbbá a nagyiratosi és vásárosnaményi gazdasági kenderkikészítő telepek, a melyeknél az áztatáshoz a vizet a megfelelő iparteleppel (gőzmalom) összeköttetésben álló gőzkazán fűtött gőze szolgáltatja bele egy gödörbe, részint pedig pangó vizü folyók, vagy csatornák vize; a fejlesztett gőz pedig minden esetben ingyenes, a mennyiben a kazánok a kenderkóró hulladékával fűtetnek (egycsovú Cornwall-kazánokkal).

Még egyszerűbb a termény kikészítése a lennél. A mely gazda u. i. feltétlen ura egy 200 kat. holdas területnek, annak, ha van vize, megengedi a törvény, hogy saját területen áztatót állítson és a mi a termény további kikészítését illeti, az egy egyszerű és olcsó munka, aránylag szűk helyiségben, csekély kiterjedésű és olcsó gépekkel.

Ha a gazda a lent vagy kendert maga készíti ki, akkor a termelési jövedelem felszökik majdnem a kétszeresre a következő számítások szerint:

1. 1 kat. hold kendervetés szolgáltathat esetleg 5000, de mondjuk, hogy csak 3500 kg. napon szárított, lombjától megfosztott nyerskórót. Ha most ezt, a helyett hogy eladnók egy gyárnak (kapva azért legjobb esetben 5 koronájával = 175 koronát), inkább önmagunk kiáztatjuk és kimunkáljuk, akkor visszamarad mint tiszta rost a nyerssulynak mintegy 13%-a = 455 kg. tilolt kender (kócczal együtt) és 60% hulladék = 2100 kg.; számítva a kender árát a jelen piaci árak szerint (kócczal együttesen 60 koronájával = 273 korona; a hulladékot, a melynek tüzelőértéke a fenyőével azonos és értékesíthető 100 kilogrammonként 1 koronájával = 21 korona; vagyis a kettő összesen 294 korona.

A LEGJOBB

MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magnagykereskedésében

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.

Az idej árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Ha most felteszszük ennek ellenében, hogy egy kat. hold művelési költsége = 160 korona (beleértve a vetőmagot és a termőföld bérletösszegét) és a kikészítési költséget, a mely kitesz a mai drágaság mellett az áztatásért tiszta mázsánként 5 korona 80 fillért, törés és tilolásért tiszta mázsánként 9 korona; vagyis áztatásért 26 k. 60 f, tilolásért 455 kg. 9 koronájával 40 korona 95 fillér, a kettő együtt

termelési költség	67.55 k.
összes költség	160.— „
Bevétel mint fent:	227.55 „
Marad fölösleg	294.— „
	65.45 k.

A fentiek szerint kóró értékesítés mellett 175 koronából levonva csak a termelési költségeket = 160 koronát, látjuk, hogy 175 — 160 = 15 korona marad, vagyis:

15.— k.

Többlet a személyes kidolgozásnál:

51.45 „

A fent kiszámított adatokat néző olvasónk erre azt fogja megjegyezni, hogy 15 korona tiszta jövedelemért nem érdemes a kender kóróra, gyár számára természetesen, sőt 66 korona 45 fillér jövedelemért nem érdemes annak teljes kimunkálásával vesződni. De hogy nem, tisztelt gazdatárs, érdemes biz az, de csak olyan vidékeken, a hol sikerrel jár az olasz kendermag vetése, mert hiszen a ki termelt már az Alföldön kender nagyban, tudni fogja jól, hogy az általam számított 3500 kg. kórótermés kat. holdanként nagyon alacsony és a melynek ellenében eskü alatt vallhatom, hogy a mult nyáron, betekintést nyerve egy nagyobb alföldi kendertermelő uradalom számítási könyveibe, azokból meg tudtam állapítani, hogy annak kenderkórótermése évenként, 10 évi átlagban megközelítette az 5000 kilogrammot, dacára az 1905. és még inkább 1906. évi féltérmekeknek és az 1908. és 1909. évi közepeseken aluli terméseknek.

Természetes, hogy a számítás eredménye 5000 kilogrammos kórótermésnél sokkal nagyobb lesz, a mit a tisztelt olvasó maga is kiszámíthat, én azonban nem szeretek maximumokban beszélni vagy írni, mert „a kisokat markol, keveset fog“.

Hogy képes legyen egy kendertermelő gazda ama bizonyos, legalább is 66 korona 45 filléres hasznot elérhetni kat. holdanként, ahhoz a termés kiáztatása és kitilolására egy egész ipari telepet kell felállítania. Hogy az ilyen telep hogy készíttessék el, az bővebb leírást igényel, a melyről értekezni kötelezem magamat a jövőben eme lap hasábjain, jelezve azonban előzetesen annyit, hogy a mely gazdának van szeszgyára, vagy gőzmalma és azok mellett egy bővizű (esetleg kénészvízű) artézi, vagy lágyvízű kávas kutja, annál az áztatót, mint mellételepet felállítani nagyon kevés költségből lehet. Nem is feltétlen szükséges a kender tilolásához gépeket beszerezni, hanem ha van elég hozzávaló munkás, akkor állítson be a gazda kézi törő- és tiloló eszközöket, úgy a mint hogy ezzel egy alföldi uradalom 2—3 szomszédos község szegénységét foglalkoztatja és egyelőre, a míg a gazda kellőképpen bele nem tanul, meg fog felelni ez az üzem is. Ez lesz azután az igazi „gazdasági kender-ipartelep“, a minő az országban eddig el uradalmakban és közérbirtokokon összesen vagy öt működik és a mely üzemben bannak el a kenderrel a kisgazdák a Bácskának a Ferenczcsatornától délre terjedő vidékén nagyban és a hol a termőterület kiteszi Magyarország egész kendertermő területének mintegy 1/5 részét.

Nézzük most a lenfeldolgozó telepeket, a minőket létesíteni érdemes ott, a hol a lentermelő terület 20 kat. holdnál nem kisebb. Kellőkeiről később lévén szó, először részletezem azokat a számadatokat, a melyek annak felállítását megokolják.

Nagyon közepes termést tételezve föl, számítom, hogy 1 kat. hold lenvetésén megtermett volna 1600 kilogramm szárított lenkóró és 300 kg. mag. A kóróért fizetnek a gyárak 6—10, átlag tehát 8 koronát; a magtermést pedig akár ugyanannak a gyáraknak, akár olajgyáraknak (jelenleg nagyon nagy a kereslet az olajmagvak után), akár a szomszédos termelőnek feltétlenül eladhatjuk legalább is 30 koronáért;

16×8 = 128 K (kóró)

3×30 = 90 K (mag)

összesen: 218 korona.

Földbérlet + vetőmag stb.

termelési költség	160 korona
marad tisztán	58 korona.

Ez tehát elég szép lenne, ha minden évben beütné. A mint azonban vannak kat. holdanként 2400 kilogrammos kórótermések, azoképen megeshetik az is, hogy a kórótermés 1600 kilogrammon is alul marad, a mikor a kóróértékesítés minussal is végződhetik.

Ennek az esetleges minusznak elhárítására egyedül a termés kikészítése házi üzemben, adja meg a modus vivendit; és a mely gazdában van elég üzleti szellem, van esetleg szeszgyára vagy gőzmalma, illetve ezek valamelyikének táplálásához egy bővizű kutja, az nagyon helyesen fogja tenni, ha alapít, 20 kat. holdasnál nem kisebb lentermelésének kikészítéséhez egy lenipari telepet, mert akkor a lenjét értékesíti a fentirt számítási kulcs szerint következőképen:

1600 kg. lenkóróból marad, áztatás és tilolás után tiszta rost (kóczzal együtt) 16% = 256 kg.; eladási ára a mai drága viszonyok közt

100 kilogrammonként legalább = 256 K — f

100 koronájával az előbb számított 300 kg. = 90 K — f

mag × 30 k. = 90 K — f

összesen: 346 K — f

az előbb számított termelési költség: 130 K — f

áztatási, törés-tilolási költség, tiszta métermázsánként 25 koronájával 25×256 kg. 64 K — f

összesen: 346.— 105 K — f

Levonva a kiadást 194 —

Marad kat. holdanként tisztán: 152 korona.

vagyis: a tiszta len mai nagy piaci árai mellett a jövedelem háromszorosra fokozható.

Hogy ez nem humbug, azt tudják a csehországi lentermelők és ez a szám, a mely megengedi még azt is, hogy erre az alapra lentermelő és kikészítő szövetkezetek létesíthetők.

Ugy ez utóbbiakról, valamint az ipartelepek részleteiről más alkalommal.

Füredy Lajos.

A szemtermés súlyának aránya a szalmához.

Kassa, 1911. márczius 15.

Fenti czim alatt a „Gazdasági Lapok“ 1910. évi 37. számában a következőket olvashatjuk: „Neuhaus-Selchow megállapította, hogy az őszi gabonánál a kéve súlyának 1/3 a a magra, 2/3-a a szalmára esik. Zab és árpánál ez az arány 1/3—2/5 szem, 2/3—3/5 szalma.

Enkhausen szerint azonban:

Rozs: magas (1.90 m.)	= 34.49 %
közepes (1.50 „)	= 41.11 „
alacsony (1.25 „)	= 45.66 „

Buza, szakálatlan:	
magas (1.56 m.)	= 32.55 %
közepes (1.35 „)	= 35.34 „
alacsony (1.10 „)	= 41.88 „

Buza, szakálás:	
magas (1.60 m.)	= 39.79 %
közepes (1.30 „)	= 37.71 „
alacsony (1.00 „)	= 47.62 „

Árpa: magas (1.05 „)	= 48.78 „
közepes (0.74 „)	= 52.93 „
alacsony (0.55 „)	= 57.33 „

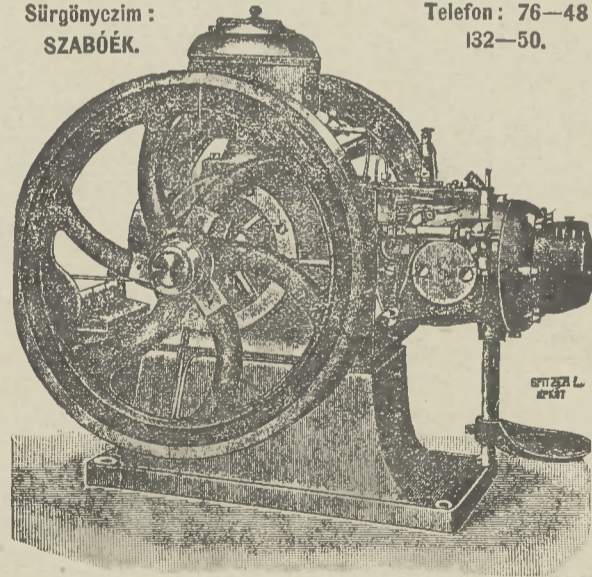
Zab: magas (1.10 „)	= 53.89 „
közepes (0.90 „)	= 45.17 „

E számadatokkal kapcsolatban azt hiszem nem lesz érdektelen, ha a legutolsó 10 év terméséről szóló feljegyzéseink alapján hazai viszonyaink közt szerzett adatokat bocsatok gazda-

BOLINDER nyersolajmotorok nyersolajlokomobilok

szabó csak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA czégnél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.
kaphatók.

Sürgőnyczim: SZABÓÉK. Telefon: 76—48 132—50.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi július hó 12-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi **SZÁNTÓGÉP!**
A CASE-gép } esővei **nem** folynak
kazánja **nem** megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenyyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselő: **Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.**

társaim rendelkezésére s azt még megtoldom a polyvára vonatkozó tapasztalatokkal, illetve feljegyzésekkel. Polyva alatt mindenütt a cséplőgép alsó tisztító műve alul kikerülő, a szó szoros értelmében vett polyvát, botanikus nyelven a kalászka és virágpolyvát, a virágyelescset és eltöredett orsót, szálkát stb. értem. Mig a gazda nyelven töreknek nevezett s tényleg kisebb-nagyobb darabkákból álló összetört kalász és szár-részeket, szóval azt a részt, mely a cséplőgép

a törekrostán át hagyja el mindig a szalmában bennfoglalva jegyzem fel.

Beszélnék a számok és lássuk ezekből, miként egyeznek azok a külföldi tapasztalatokkal, illetve hol és miben mutatnak eltérést.

Még mielőtt a számításokat közölném, meg kell jegyeznem, hogy felvidéki gazdaságunk klímája szeles, zord, a szélsőségek közt ingadozik. Talaja sekély rétegű, nehéz kötött anyag, mindamellert jól munkált és megfelelő táperőben van.

tani, ott a köbtartalom számítás és próbavágások mellett az arányszámok utjáni meghatározás is kombinációba jöhet. Már csak azért is, mert a szalma és polyvafélék köbtartalmára nagy befolyással van azok minősége, valamint a kazal nagysága és az összerakás ideje. Továbbá a kazal méreteinek megállapítása is sokszor nehézségbe ütközik.

A szalma és szemtermés arányának megállapítása pedig igen könnyen keresztülvihető, nem kell egyebet tennünk, mint minden tábláról, mondjuk tíz kereszt szalmásgabonát külön behozatni, azt a hidmérlegen lemérteni s azután ezt elcsépelve a szemtermés megállapításán kívül, — a mit próbacséplések alkalmával ugyis rendszerint megteszünk — külön a szalma és külön a polyva mennyiségét is meghatározni. Ez arányilag kis utánjárás és csekély munkával végrehajtható és utána értékes adatokhoz jutunk. Meg kell szoknunk, hogy a próbacséplések alkalmával ne csak a szemet, de a szalma és polyvát is lemérjük s ezáltal megállapítsuk azok terméshozama közötti arányt s ha ez megvan minden további nehézség nélkül megmondhatja a gazda a cséplés befejezte után nemcsak azt, mennyi a gabonatermése, de azt is, mennyi szalma, illetőleg polyvája áll rendelkezésére állatai téli eltartására, almozására. S micsoda könnyebbség, s bizonyos jóérzéssel jár-ke a gazda a szérűskertben, cséplési helyeken s nézegeti kazlait, ha azt is tudja, mennyi azok tartalma s mintegy számotvet magának s megállapítja idejében, mit kell beszereznie, esetleg mit adhat piacra. Mert ebben áll a ráció, s csakis az, tudja a konjunkturákat kihasználni, ki idejében, a viszonyok kellő mérlegelésével mehet bele a vásárba.

Látjuk továbbá, hogy a számok nem mindig fedik egyik-másik gazdatársunktól többször hallható ama mondást „a hol a sok szalma, ott sok a szem is“, mert bizony akárhányszor, különösen a tavasziaknál, így az árpa és zabnál a szemtermés jóval felülmúlja a szalmatermést. Sőt találkozunk a 10 év leforgása alatt olyan esztendőkkel is, mikor a szemtermés a szalma és polyva együttes hozamát is felülmúlja. Ilyen évek az árpánál:

1901 mikor 58·21% os szemterméssel csak 31·34% szalma + 10·45% polyva áll szemben; 1904 mikor 57·78% os szemterméssel csak 33·25% szalma + 8·97% polyva áll szemben; 1906 mikor 53·40% os szemterméssel csak 37·94% szalma + 8·66% polyva áll szemben; 1907 mikor 51·88% os szemterméssel csak 39·84% szalma + 8·28% polyva áll szemben.

Ha visszagondolunk az itt felsorolt évekre, úgy találjuk, hogy a szárazságokról hirhedt évek azok, hol az árpánál a szemtermés felülmúlja a szalma és polyva együttes hozamát. Megjegyzésre érdemes, hogy gazdaságunkban 10 évi feljegyzéseink alapján az árpánál nagyobb volt a szem- mint a szalmatermés. És éppen ezen az alapon gazdaságunk a gabonaművek termelésénél a legnagyobb területet az aránylag legjobban fizető árpának juttatja, a mennyiben míg a buza és rozs vetőtervünkben átlag közel 20—20 holddal és a zab is csak 30 holddal szerepel, addig az árpa 42 holdat foglal el.

Zabnál a 10 év leforgása alatt csak 2 olyan esztendőre akadunk, hol a szemtermés a szalma és polyva együttes hozamát is felülmúlja. S ezek az 1901 mikor 62·34% szemmel csak 28·21% szalma + 9·55% polyva áll szemben; 1904 mikor 55·27% szemmel csak 38·73% szalma + 6·—% polyva áll szemben.

Buza:

Termelési év	Bovetett és learatott terület		Összes termés						1 kat. holdon termelt						1 kat. hold termését 100%-nak véve, esik		
	kh.	öl	szem		szalma		polyva		szem		szalma		polyva		szemre	szalmára	polyvára
			q	kg.	q	kg.	q	kg.	q	kg.	q	kg.	q	kg.			
1901.	19	400	126	15	166	12	47	98	6	55	8	62	2	49	37·09 %	48·81 %	14·10 %
1902.	19	1000	165	08	460	10	91	05	8	41	23	90	4	63	22·77 "	64·70 "	12·53 "
1903.	19	400	123	09	197	66	48	56	6	39	10	27	2	52	33·32 "	53·54 "	13·14 "
1904.	16	800	203	90	252	45	67	86	12	35	15	30	4	11	38·89 "	48·17 "	12·94 "
1905.	16	—	175	72	160	92	67	86	10	98	10	06	4	24	43·43 "	39·79 "	16·78 "
1906.	9	1400	112	92	120	13	28	37	11	43	12	16	2	67	43·52 "	46·31 "	10·17 "
1907.	19	1200	167	39	338	94	74	05	8	47	17	16	3	74	28·84 "	58·43 "	12·73 "
1908.	21	—	229	09	231	—	57	—	10	90	11	—	2	71	44·29 "	44·70 "	11·01 "
1909.	20	—	228	66	346	—	38	44	11	43	17	29	1	92	37·30 "	56·43 "	6·27 "
1910.	19	400	222	95	321	07	35	68	11	50	16	54	1	83	38·50 "	55·37 "	6·13 "
10 évi átlag	18	080	175	50	259	44	55	48	9	75	14	41	3	07	36·80 %	51·62 %	11·58 %

Rozs:

1901.	14	1400	137	82	234	48	39	01	9	26	15	76	2	62	33·50 %	57·02 %	9·48 %
1902.	21	1200	187	43	413	90	55	22	8	61	19	03	2	53	28·54 "	63·08 "	8·38 "
1903.	22	500	186	75	347	53	59	29	8	36	15	57	2	65	31·45 "	58·58 "	9·97 "
1904.	20	600	240	38	341	42	32	72	11	79	16	75	1	65	39·05 "	55·48 "	5·47 "
1905.	22	—	246	29	338	60	37	92	11	19	15	39	1	72	35·54 "	54·38 "	6·08 "
1906.	24	800	228	53	328	79	42	44	9	61	14	41	1	86	37·13 "	55·68 "	7·19 "
1907.	23	400	104	93	185	79	29	15	4	51	7	98	1	26	32·80 "	58·04 "	9·16 "
1908.	24	600	298	71	373	—	68	—	12	28	15	35	2	79	40·37 "	50·46 "	9·17 "
1909.	24	250	210	22	390	52	43	38	10	17	17	52	1	92	34·35 "	59·17 "	6·48 "
1910.	22	400	292	58	522	02	57	87	13	14	23	46	2	60	33·53 "	59·85 "	6·36 "
10 évi átlag	21	1575	213	36	347	60	46	50	9	71	15	86	2	11	35·08 %	57·30 %	7·62 %

Árpa:

1901.	23	1400	232	76	125	40	41	80	9	75	5	25	1	75	58·21 %	31·34 %	10·45 %
1902.	36	1000	405	03	422	25	157	90	11	05	11	53	4	31	41·10 "	47·88 "	16·02 "
1903.	36	420	558	05	547	87	143	23	15	39	15	10	3	12	45·79 "	44·92 "	9·29 "
1904.	43	700	503	70	289	72	78	10	11	59	6	67	1	80	57·78 "	33·25 "	8·97 "
1905.	46	600	530	87	703	95	114	42	11	45	15	17	2	46	39·37 "	52·17 "	8·46 "
1906.	44	600	553	05	381	02	86	72	13	13	9	33	2	13	53·40 "	37·94 "	8·66 "
1907.	49	1350	640	40	491	94	102	28	12	84	9	86	2	05	51·88 "	39·84 "	8·28 "
1908.	45	800	430	95	455	—	70	—	9	47	10	—	1	53	45·10 "	47·62 "	7·28 "
1909.	44	1400	531	78	611	59	67	92	12	77	14	15	1	57	44·82 "	49·67 "	5·51 "
1910.	51	—	536	92	514	91	57	07	10	52	10	05	1	12	48·50 "	46·33 "	5·17 "
10 évi átlag	42	347	492	35	454	35	91	94	11	67	10	76	2	18	48·60 %	42·60 %	8·80 %

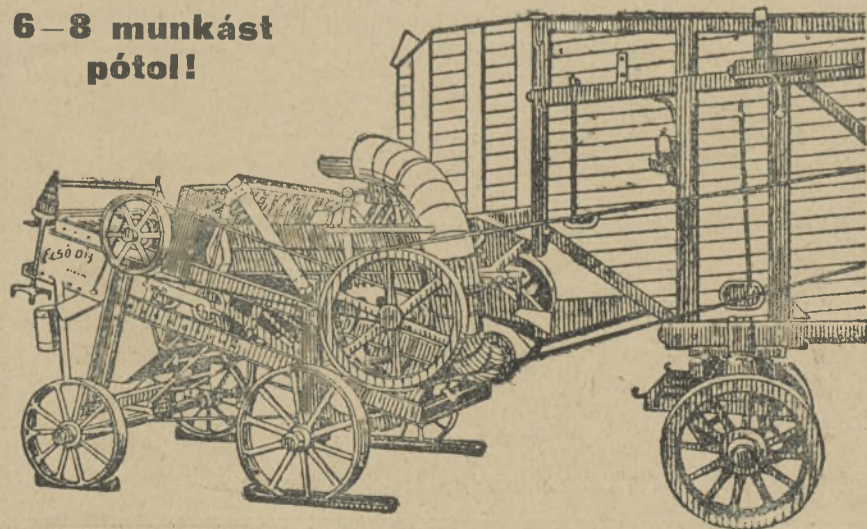
Zab:

1901.	25	—	142	10	64	20	21	40	5	68	2	57	0	86	62·34 %	28·21 %	9·55 %
1902.	27	400	261	42	401	55	83	22	9	59	14	74	3	05	35·03 "	53·84 "	11·13 "
1903.	34	1000	299	27	435	49	111	82	8	65	12	59	3	23	35·35 "	51·45 "	13·20 "
1904.	35	1000	173	82	121	83	18	80	4	88	3	42	0	53	55·27 "	38·73 "	6·— "
1905.	31	600	229	68	259	10	74	88	7	32	8	26	2	39	40·73 "	45·97 "	13·30 "
1906.	28	600	334	71	370	23	74	71	11	60	12	91	2	59	42·80 "	47·60 "	9·60 "
1907.	28	500	174	47	333	16	69	40	6	16	11	76	2	44	30·26 "	57·76 "	11·98 "
1908.	28	200	243	01	279	—	56	—	8	64	9	92	1	99	42·05 "	48·27 "	9·68 "
1909.	27	1200	275	56	359	18	39	89	9	65	12	58	1	39	40·85 "	53·26 "	5·89 "
1910.	28	1000	187	73	202	93	22	54	6	55	7	08	0	78	45·45 "	49·14 "	5·41 "
10 évi átlag	29	790	232	17	282	66	57	26	7	87	9	58	1	94	43·01 %	47·42 %	9·57 %

Ez adatokat azonban mind pontos mérések és hiteles feljegyzések alapján állítottam össze. E százalékos kulcs alapján még ott is, hol a szalmásgabonát hidmérlegen nem mérik, a cséplés után, a nyert szemtermés alapján igen megközelítő pontossággal — sokkal megbízhatóbban, mint a kazal köbtartalmának kiszámításával — megállapíthatjuk a szalma, illetve a polyva mennyiségét. A minnek pedig közvetlen cséplés utáni átadásoknál, becsléseknél igen nagy hasznát vehetjük.

Nem akarom ugyan azt mondani, hogy most már e tíz év átlagáról szóló számadatok alapján mindenkor és minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, — a szemtermés után következettve — a szalma, illetve polyvatermés mennyiségét, de igenis van egy támpontunk, a mit igénybe vehetünk. Kétségtelen, hogy a teljesen pontos suly megállapításánál ezután is csak a hidmérleg jöhet alkalmazásába, de ott, a hol gyorsan és megközelítő pontossággal óhajtjuk a szalma, illetve polyva mennyiségét megállapí-

6—8 munkást pótol!

WELGER-féle szabá-
dalmazott

szalmapréselevátor (kazalozó)

az egyedüli, mely minden emberi segítség nélkül teljesen önműködően köté is. — Bálok nagysága szabályozható!

Alkalmazható minden gyártmányú cséplőhöz, anélkül, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé.

Elpusztíthatlan tartósságu, feltétlenül megbízható, háládatos szerszám. Kizárólagos gyártója és egyedüli elárúsítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 19. Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

Ősziéknél, nevezetesen a buza és rozsnál ilyesmit nem láthatunk, ezeknél ugyanis a 10 évi termés alatt egyszer sem tapasztalhatjuk, hogy a szemtermés meghaladná a szalmáhozát, vagy pláne a szalma és polyvatermés együttes mennyiségét.

Igen czélszerű és üdvös lenne, ha a számadatokkal párhuzamban az ország más részéről is akadnának gazdatársak, kik feljegyzéseiket közrebocsátanák, hogy így országos átlagszámokat állapíthatnánk meg. Halász Miklós.

A betegség abban nyilvánul, hogy először is a lombzat teljesen megfeketedik és mintegy elkorhad. Kedvező időjárás esetén azonban a tő újabb lombokat hajt és ez esetben a termés eredményre nem igen van a baj befolyással, ellenkező esetben pedig a gumók további fejlődése teljesen megakad. Ha azonban a betegség eme stádiumában a növény meleg esőket kap, az a Phytophthora gombákat bemossa a földbe és így maguk a gumók is inficiálódnak. Az ilyen beteg gumókon kisebb-nagyobb gödrös fekete foltok mutatkoznak, melyet 20—21-dik ábránkon be is mutatunk.

A betegség természetesen tovább fejlődik a gumókban, de a tovább fejlődést meggátolhatjuk azzal, ha a burgonyát hideg és hűvös helyen tartjuk.

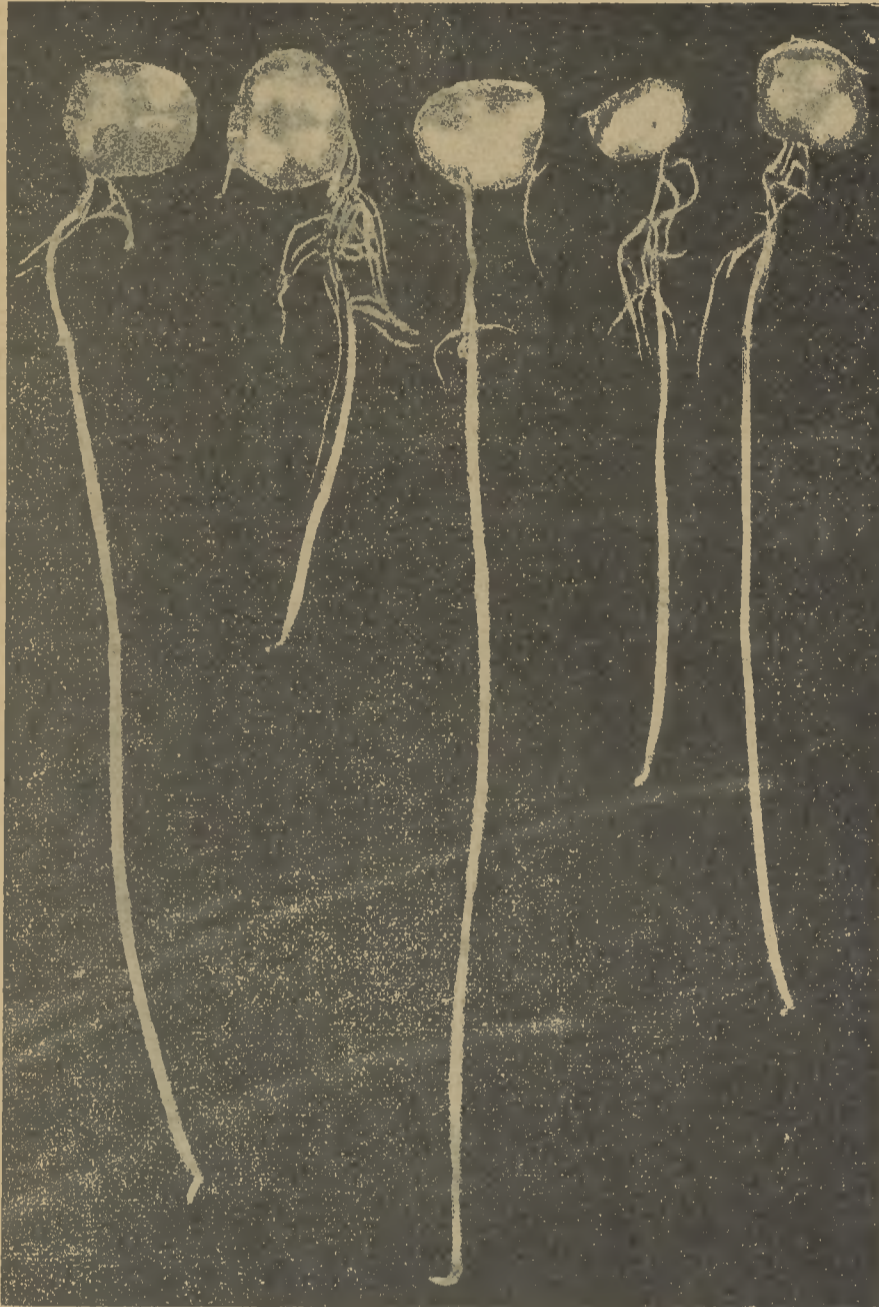
A vetőmag kiválasztásánál arra kell tehát ügyelnünk, hogy lehetőleg teljesen egészséges gumókat válogassunk ki. Igaz ugyan, hogy beteg mag is eredményezhet egészséges termést, — kedvező időjárás esetén — de valjon lehetséges-e már manapság kedvező időjárás?

korcsmahelyiségben megejtett vizsgálat közben tapasztalt észrevételeim óhajtom erre vonatkozólag megtenni. Mindenekelőtt is előre kell bocsájtanom, hogy a korcsmák 99%-a ma a felsorolható és forgalomban levő szeszes italok mindegyike kimérésével foglalkozik; sőt akadnak több olyan korcsmára és borkereskedésre is, a hol a denaturált szesz és eczet elárúsítására is volt engedély. Természetesen azt mint magától értetődő dolgot, meg sem akarom említeni, hogy ezen szeszes italok tömkelege, ugy a kimérési, valamint az elraktározási helyiségben közvetlen egymás tőszomszédságában vannak elhelyezve.

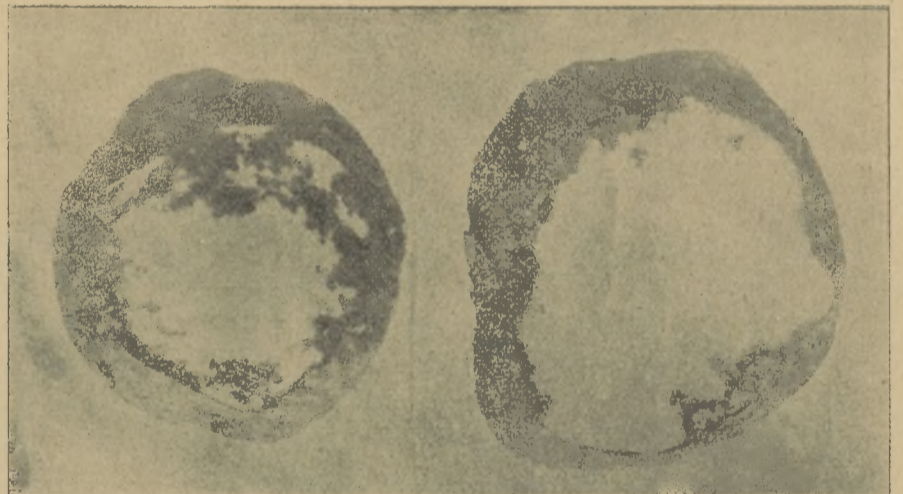
Szerény véleményem szerint tehát, a hol a szaglász és izlésre lesz a borok elbírálásánál a főszűk fektetve, ilyen viszonyok között nagyon illuziózus annak megállapítása, hogy a bor mesterségesen stiches-e vagy pedig a helytelen raktározás következménye? Továbbá nem találnám helyesnek, ha az ellenőrző közeg minden ilyen adott esetben a mintavételhez ragaszkodnék. Először is, az ilyen mintavétel, még ha az még oly nagy titokzatossággal történik is, annak azon közönségben azonnal híre támad, másodszor a vegyvizsgálatra illetékes egyének ideje és munkaköre a legtöbbször cél nélkül lenne lekötve. A vizsgálat stb. révén beállott fölösleges anyagi kiadásokról nem is szólva.

Tekintve azonban, hogy a fentérintett 99% korcsmáros közül 80% a lehető legpiszkosabb raktárhelyiségekkel rendelkezik, részemről a dolog megoldását másképp vélném. Nevezetesen szigorúan köteleznék minden egyes korcsmárost és borkereskedőt, hogy az együvé tartozó, illetve egymínőségű szeszes italok külön-külön helyiségben raktározandók. S a boroshordókkal vegyesen ne lehessen tartani pálinkát, szeszt stb. Viszont az eczetet, vagy eczetesbort is külön raktározatnám.

Ezzel eleje vétetnék első sorban is azon hosszadalmas eljárásnak, a mely ma az ellenőrzés

20-ik ábra. Kicsirázott phytophthorás gumók.

21-ik ábra. A beteg gumók átmetszete.

Phytophthora infestans.

Az utóbbi években nagyon elszaporodtak a különféle burgonya betegségek, így a burgonya üszök, a levélfodrosodás, a gyűrűbetegség és a Phytophthora infestans nevű gomba által előidézett lomb- és gumórothadás.

Utóbbi betegség legtöbbször csak akkor lép fel, ha a burgonya fejlődésének bizonyos stádiumába jutott, vagyis, mikor a lombképződés tetőpontját elérte. A betegség lefolyását egyedül az időjárás befolyásolja. Főképpen nedves meleg időben fejlődik ki ez a betegség, míg száraz időben, ha a baj már el is lepte a burgonyát, azon érot venni nem bír.

A bortörvény végrehajtása.

Irta: Halász Lajos.

A „Borászati Lapok“ folyó évi 9-ik számában „Hétről-hétre“ című rovatában a borellenőrző közegek figyelme az újabb állítólag elterjedt eczetes borokra van felhíva, mint olyanokra, a melyek egy újabb kibuvói a borhamisítás és az ennek folyamánya címén bekövetkező büntetésnek. Egyben helyesnek véli, ha a borellenőrző közegek az ilyen borokból minden egyes alkalommal mintákat vesznek a vizsgálat megindítása végett.

Részemről, mint borellenőrző közeg is egyuttal, néhány rövid hónap alatt kb. száz

körül fennáll; nevezetesen, ha ma az ellenőrző közeg a borkészletről pontos meggyőződést akar szerezni, úgy kénytelen a raktáron levő összes hordók tartalmát megszagolni és megízlelni. Másodszor könnyebb volna annak a megállapítása is, hogy a kezelés következtében romlott-e meg az a bor, vagy pedig mesterséges uton tetített azzá? Azonkívül a raktárhelyiség is gondosabb és szorgosabb tisztogatásban részesülhetne; s így mint természetes folyamánya a dolognak, a bor is sokkal élvezhetőbb állapotban volna fenttartható.

Azt hiszem ezen rendszabály betartása esetén nem lenne, illetve jutna egy borellenőrző közeg sem abba a fatális helyzetbe, hogy a romlott,

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 89.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

S Z E S Z.

A szeszületben a forgalom e héten kielégítő volt és állandó jó vételkedv mellett a szeszárak változatlanul szilárdan jegyznek.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 177-177.50 kor. adózatlanul 58-58.50 kor. azonnali és március-májusi szállításra, míg ellenben későbbi szállításra drágább az ár 1-1.50 koronával.

Élesztőszesz kisebb tételekben drágább áron kelt el.

Denaturált szesz szilárdabb irányzat mellett tartott áron kelt el és hordóval együtt 47-48 kor. jegyeztetik kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyers szesz ab termelő állomás 54-54.75 koronáig ajánlottak fix áron és 2-2.50 koronáig jegyzésen alól élénk vételkedv mellett.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 54-55 K.

Budapesti zárlatárok nagyban:

Finomított szesz adózva	177.—178.— K
Finomított szesz adózatlan	58 —59— »
Élesztőszesz adózva	176.—176 50 »
Élesztőszesz adózatlan	57.—57.50 »
Nyers szesz adózva	175.—176.— »
Denaturált szesz	47—48.— »

Budapesti takarmánylvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. évi márcz. 24-én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a «Gazdasági Lapok» részére.)

Felhozott a szokott községekből 115 szekér réti széna, 26 szekér muhar, 10 szekér zsupszalma, 20 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 5 szekér egyéb takarmány (luczerna, zabosbűkköny stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom lanyha.

Árak q-ként fillérben a következők:

Réti széna 540-860, muhar 700-860, zsupszalma 400-540, alomszalma 340-400, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bűkköny 700-800, lóhere —

luczerna —, köles —, sarju —
szalmaszecska 480 540. Összes kocsiszám 180. Összes súly 216.000 kilogramm.

zsemlyeliszt 32.60, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.40, 6. sz. kenyérliszt 29.80, 7. sz. kenyérliszt, közép 28.20, rozsliszt I. 25.40, rozsliszt II. 23.40, rozsliszt III. 16.40, korpa, finom 11.20, korpa, durva 11.40 K mm. Tengerliszt —24—26, tengerikása —30—32 K kg.

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1911. március hó 22-én.

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza négy fillérrel, a májusi buza három fillérrel, az októberi buza négy fillérrel, a májusi tengeri három fillérrel gyöngült, az áprilisi zab három fillérrel javult, az áprilisi rozs árfolyama pedig teljesen változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 79.5 kg. 24.40 K, 300 mm. 79 kg. 24.45 K, 200 mm. 79 kg. 24.40 K, 100 mm. 78.5 kg. 24.20 K, 100 mm. 78 kg. 24.20 K, 200 mm. 78 kg. 24.— K, felső, 100 mm. 77.5 kg. 24.— K.

Fejérmegyei: 3000 mm. 77 kg. 24.— K.

Pestvidéki: 200 mm. 79 kg. 24.20 K, 100 mm. 78 kg. 24.15 K, 350 mm. 78 kg. 24.15 K, 100 mm. 77.5 kg. 24.—K.

Marosmenti: 300 mm. 78 kg. 24.— K, 500 mm. 77 kg. 24.— K.

Zab: 200 mm. 17.45 K, kpf.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza áprilisra .. .	23.34 K
Buza májusra .. .	22.90 »
Rosz áprilisra .. .	16.34 »
Zab áprilisra .. .	17.08 »
Tengeri májusra .. .	11.14 »

L I S Z T.

A Luja s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.
Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 37.00, 1. sz. lángriszt 36.00, 2. sz. lángriszt 35.00, 3. sz. zsemlyeliszt (külins.) 34.00, 4. sz.

Készáru-tőzsde 1911. március hó 22-én.

Fajta	Hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		Hektoliterenkint súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
<i>Buza:</i>						
Tiszavidéki	75	—	—	79	23.85	24.15
"	76	23.40	23.65	80	24.15	24.25
"	77	23.50	23.85	81	—	—
"	78	23.75	24.—	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	23.70	23.95
"	76	22.25	23.45	80	21.75	24.05
"	77	23.40	23.65	81	—	—
"	78	23.60	23.80	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	23.75	24.05
"	76	23.05	23.80	80	23.65	24.15
"	77	23.40	23.65	81	—	—
"	78	23.65	23.95	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	23.75	24.10
"	76	21.25	23.45	80	—	—
"	77	23.35	23.60	81	—	—
"	78	23.65	23.85	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	—	—
"	76	23.35	23.6	80	—	—
"	77	23.50	23.80	81	—	—
"	78	23.75	23.95	82	—	—
Rosz elsőrendű uj középminőségű (uj)					16.20	16.30
Árpa takarmányáru, elsőrendű					16.05	16.15
" " másodikrendű					16.50	17.—
Köles					15.90	16.40
Zab elsőrendű (uj)					17.60	18.10
" " középminőségű (uj)					17.20	17.50
Tengeri belöldi uj román v. bolgár					11.70	11.95
Repezzekáposzta					—	—

Laptulajdonos és főszerkesztő: ORDÓDY LÁSZLÓ.
Felelős szerkesztő: BUZZI F. GÉZA.

FONTOS! FONTOS!

MAGYAR OXIGÉNGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

Budapest, VI. ker., Petneházy-utca 21. szám.

Vasutállomás Budapest-Lipótvárosi pályaudvar.

Minden **gazdaságban**, gyárban, műhelyben gyakori eset, hogy egy géprész törése következtében az egész üzem megáll, vagy az egész gépet el kell dobni, vagy újat venni, ami sok időt vesz igénybe és sok pénzbe kerül.

Ezentul törött gépeket és gép-részeket nem kell eldobni!!

Vállalatunk, mint az egyetlen oxigéngyár az országban, foglalkozik

autogén hegesztéssel

és elvállaljuk bármily törött géprésznek összehegesztését **kezesség mellett** úgy, hogy a hegesztett tárgy ugyanolyan jó, mint az új és egészen mindegy, hogy a törött tárgy **öntött vasból, kovácsolt vasból vagy rézből** van-e, mert bármit és bármely nagyságot tudunk hegeszteni. Tisztelettel kérjük az ilyen törött dolgokat ezimünkre beküldeni és mi azokat **legolcsóbb árban**

 hegesztjük meg.

Olyan tárgyak hegesztését, melyeket ide szállítani nem lehet, a helyszínen végeztetjük saját szerelónkkal.

Szállitunk teljes autogén hegesztőberendezéseket is. Szíves megkeresésekre azonnal válaszolunk.

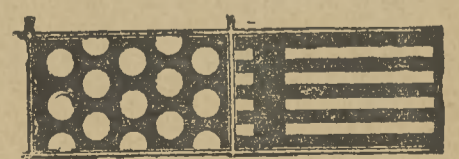
Stahel és Lenner

Zrieur- és lemez-lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

VI., Angyalföld, Országbíró-utca 44-46. sz.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

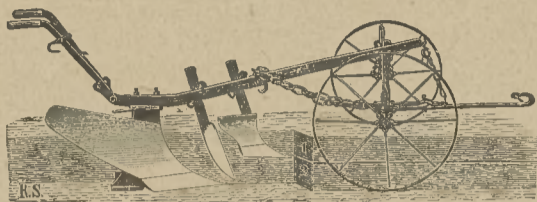
TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMEZROSTA gőz-cséplő gépek számára.

Propper Samu

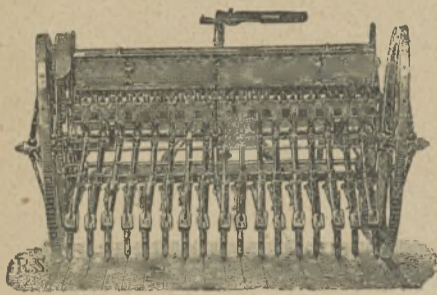
mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: **valódi Sack-féle** aczélek, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint **szőlőmivelési**

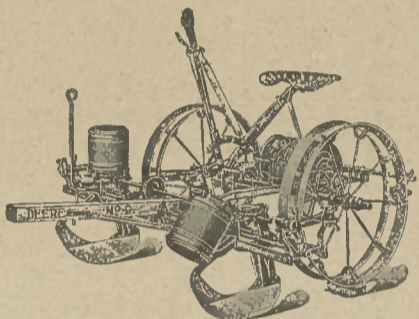

Valódi SACK-féle aczéleke.

Valódi SACK-féle sorbavető.

eszközök, ^{ugyszintén} ^{eredeti} „West-fália“ műtrágyaszórógépek, amerikai **Deering-féle** általában elismert **tárcsásboronák**, ^{nemkülönben} ^{legkitűnőbb} **szecs-kavágó- és répavágó-gépek**, eredeti amerikai „Ohio“ kukoriczaszántépőgépek

DEERE kukoriczaültető.

(Schredder), Kayser-féle gabona-centrifugák, „Spolló“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötél-fonógépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Ujdonság!

Ujdonság!

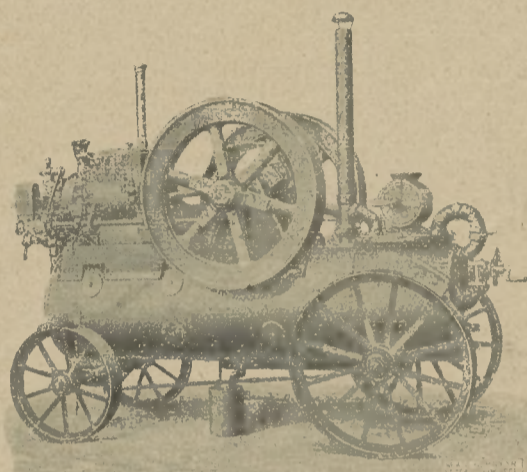
Legújabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

SZIVÓGÁZLOKOMOBIL

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénrel és antracszittal.

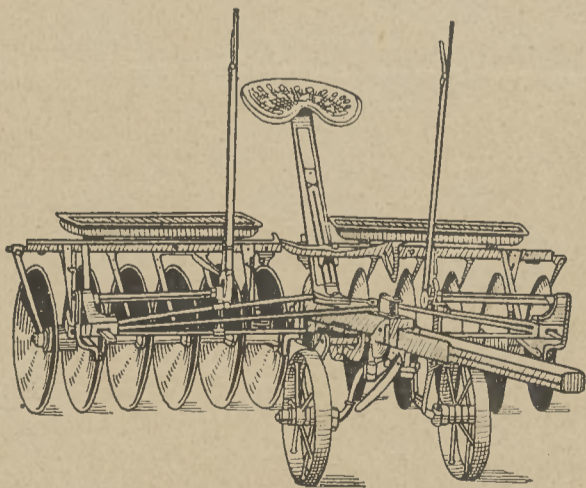
Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480-500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magyar Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

!! Hullámos tárcsásju tárcsásboronák !!

Tagadhatatlanul tökéletes munkát végző és kevés vonóerőt igénylő tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Mielőtt tárcsásboronát vásárolna, érdeklődjön a **hullámos tárcsásju tárcsásboronák** számtalan előnyeivel. — Ajánlattal készséggel szolgálunk.

Az eredeti „MELICHAR“-féle páros soru

UNICUM DRILL

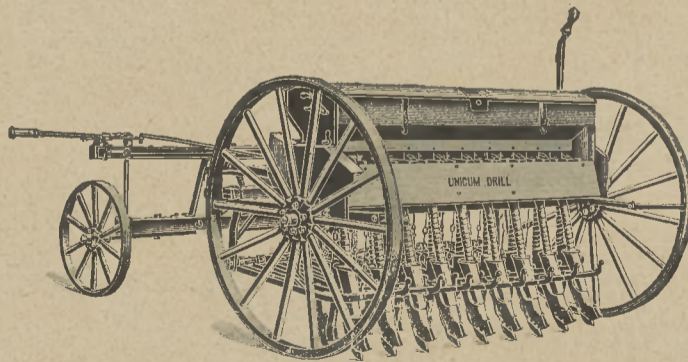
valamint a műtrágyaszóró-szerkezettel kombinált

IMPERATOR

vetőgép, végtelen egyszerű kezelhetősége és szerkezete, nemkülönben csekély vonóerő-szükségleténél fogva az összes vetőgépgyártmányok között első helyet foglalja el. — Az „Umicum Drill“ magelosztása ideálisan egyenletes.

ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL!!

Abrás leírással és árajánlattal szívesen szolgálunk!

BÄCHER RUDOLF - MELICHAR FERENCZ

cégek, magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező-utcza 68.

Ujdonság!

Ujdonság!

Huszár-féle
szabadalmazott

gabona-csávázógép

biztosan előli az üszögspórákat kevés csávázófolyadék felhasználása mellett, gyors és biztos eredmény. — Csekély munkaerő.

Tűzetes ismertetéssel és felvilágosítással szolgál a kizárólagos gyártó:

NICHOLSON

gépgyár r.-t.

Budapest, V., Váci-ut 17. szám.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapítatott 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyiszinte mindenféle üzlet és gazdasági kocsik készítése.

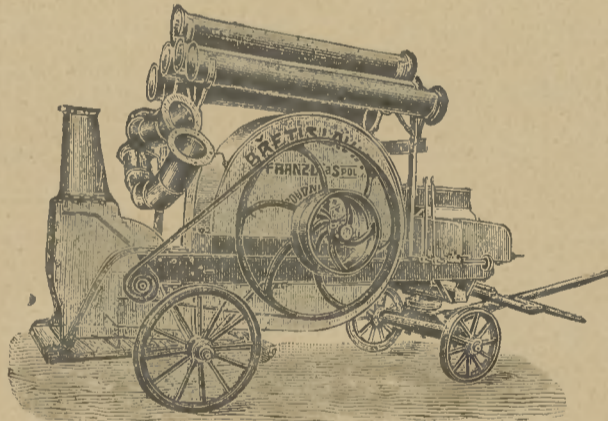
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyedüli osztrák
különleges gyár

szecskavágógépek

részére, saját szabadalmazott szerkezet szerint.

Franzl & Comp., Raudnitz a. d. Elbe

több mint 36 év óta gyártja a legelősebb, a legnagyobb munkaképességű és legjobban bevált

szecskavágókat

kezi-, járgány- és erőhajtásra. — Utólrhetlen a

„Breislavia“

szecskavágógépünk, mely az eddig használt drága szalmapréseket feleslegessé teszi, mert a cséplőgépből kimenő összes szalmát nemcsak a szükséges távolságra eltávolítja, a szél által a portól, szegektől, a szalmát megtisztítja, hanem egy munkában, a szecskázást is elvégzi. A szalmapréseket határozottan felülmulja. Nagy megtakarítás munkacserében.

Kivitel külföldre. — Árjajlatok díjmentesen.

Tenyészállat beszerzés!

Hollandi (eredeti frieslandi fekete-tarka és vörös-tarka Leewarden környékéről) jó tejelő tenyészállatok (bika, tehén, hasas üsző) beszerzésére és importálására vállalkozik egy volt uradalmi intéző, jelenleg bérlő, aki a hollandi viszonyokkal ismerős és ott megbízható és jó összeköttetései vannak. Az állatok vételárát egy tekintélyes és jóhírű pénzintézet hosszabb lejáratú kölcsön alakjában bocsátaná méltányos kamatláb mellett a gazdák rendelkezésére. Az érdeklődők forduljanak **Bárány Imre** bérlőhöz, **Galambossziget**, (Pozsony megye) u. p. **Magyaróvár**.

Magyar Általános Hitelbank.

Hirdetmény.

A Magyar Általános Hitelbank részvényeseinek 1911. évi március hó 18-án tartott rendes közgyűlése a társasági alaptörvénynek **50,000 darab 400 koronával teljesen befizetett új részvénynek kibocsátása által 60.000,000 koronáról 80.000,000 koronára emelését határozván el**, egyúttal a régi részvények birtokosainak az új részvények átvételére nézve az alapszabályok 9. cikkében biztosított elővételi jog gyakorlása tekintetében a következő módokat állapította meg:

1. A részvényest az alábbi feltételek mellett birtokában levő minden három régi részvény után egy új részvényre elővételi jog illeti meg. Részvénytörödékek figyelembe nem vétetnek.

2. A részvényesek által elővételi joguk alapján átveendő új részvényekért darabonként a teljes névértéknek megfelelő 400 korona és a tartalékalap részére 380 korona fizetendő be, hozzáadva az ezen összegek után 1911. január 1-től a befizetés napjáig járó 5%-os kamatot.

3. Az elővételi jog gyakorlása végett a régi részvények Budapesten egy jegyzék, a többi bejelentési helyeken pedig két számjegyzék kíséretében, amelyekhez minták a bejelentési helyeken kaphatók, **1911. március 20-tól 30-ig bezárólag** az egyes helyeknél szokásos üzleti órákban bemutatandók:

Budapestben a társaság pénztáránál; Brassóban, Debreczenben, Fiumében, Győrött, Kásán, Kecskeméten, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Szabadkán és Temesvárott az intézet fiókjainál;

Wienben a „K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe“ című intézetnél;

Berlinben S. M. v. Rothschild bankháznál; a „Direction der Disconto-Gesellschaft“ című intézetnél;

M/m. Frankfurtban S. Bleichröder bankháznál; a „Direction der Disconto-Gesellschaft“ című intézetnél.

4. Az elővételi jog bejelentése alkalmával a bejelentő helynél minden bejelentett új részvény után 380 korona a tartalékalap számára és ezen összegnek 1911. január 1-től a bejelentés napjáig számítható 5% kamatai fizetendők be.

A névértéknek megfelelő 400 korona lefizetése az 1911. január 1-től számított 5%-os kamattal együtt a bejelentéssel egyidejűleg is történhetik, mindenesetre azonban — az elővételi jog és a tartalékalap javára befizetett összeg különben elvesztésének terhe alatt — legkésőbb 1911. április 30-ig bezárólag egyszerre eszközlendő, még pedig ugyanazon bejelentési helyen, melynél a régi részvények az elővételi jog gyakorlása végett bemutatottak.

5. Azon részvényes, aki elővételi jogát az előzőleg említett határidőig és módon nem gyakorolja, elveszti e jogot.

6. A részvényes által bemutatott részvényeket a bejelentési hely a következő záradékkal: „Elővételi jog gyakorolva 1911. Bezugsrecht ausgeübt“ lebélyegzi és a részvényesnek az átveendő részvényekre eszközölt részbeni vagy teljes befizetést igazoló elismervény kíséretében visszaadja.

Ezen elismervény visszaszolgáltatása és amennyiben addig a teljes befizetés még nem történt volna meg, részvényenként 400 korona tőkeösszegnek, valamint az 1911. január 1-től az átvételi napig járó 5% kamatnak lefizetése ellenében, az új részvények 1912. évi május hó 1-én lejáráó és következő szelvényekkel ellátva **1911. április 20-tól kezdve** kiszolgáltattatnak.

7. A németbirodalmi helyeken csak németbirodalmi bélyeggel ellátott új részvények adatnak ki; a bélyeg költségeit a részvényes viseli.

8. Az új részvények birtokosai 1911. január 1-től kezdve az üzlet eredményében, valamint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvények birtokosaival egyenlően résztvesznek.

9. A részvények névértékén felül teljesített befizetés — az új részvények kibocsátásával járó költségek levonása után — a társasági tartalékalap javára iratik.

Budapestben, 1911. évi március hó 18-án.

Magyar Általános Hitelbank.

GAZDASÁGI LÓTAKARÓK

új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk,
manillazsineg, kölesön és eladás kartellen kívül.

Távirat: **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

CREOLIN és PACOCREOLIN

William Pearson részére törvényileg védett szavak.

CREOLIN

az orvosi és állatorvosi gyakorlat részére tisztított és tömény-szer, mely főleg alkalmazatik

műtétéknél, sebek gyógykezelésénél, öblögetéseknél stb.

PACOCREOLIN

a nagybani fertőtlenítések
kittűnő és bevált készítménye. Legjobb és legolcsóbb szer a

száj- és körömfájás
legyőzésére.

Házak, udvarok és istállók

állandó fertőtlenítésének a legjobb és legolcsóbb készítménye.
Állatorvosi bizonylatok kívánatra bérmentesen küldetnek. Több mint 20 év óta orvosi és állatorvosi lapokban megjelent tudományos értekezletek főleg a

CREOLIN PEARSON-ra

vonatkoznak.

Mindenféle pótszereket — ki-ki saját érdekében — mint értékteleneket és járványos betegségeknek veszélyesekeket utasítsa vissza.

A „H” jelzésű kimerítő leírást ingyen és bérmentve küldi:

William Pearson, Aussig a. E.

Amerikai
nagyhozamu
tengeri műveléshez
való
vetőmagvak
és gépek
nagy választékban
Gróf Teleki Arvéd
uradalmában, posta:
Koncza.

Préselt

buzaszalmát
és
zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Bajmok (Bácska).

„REFORM” melegágyablak.

Farkas féle Reform melegágyablak

Ezen, valamint mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít

Farkas és Társa
vasszerkezeti gyára
BUDAPEST
VI., Lehel-utca 8. sz.

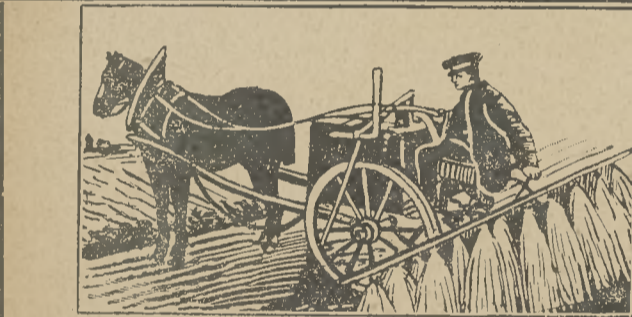
TERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSEKKEL KÉSZSÉGGEL SZOLGALUNK. KÉRJEN INGYEN ÁRJEGYZÉKET.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országsherte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és Józsefaknai tömörszenünket ajánljuk a magyarországi gazdák zönség figyelmébe.

Északmagyarországi Egyesített Köszénbánya és Iparvállalat R. T.
Budapest, V., Arany János-utca 29.

Önműködő **növénypermetezőt** vadrepce, vaumustár és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya permetyezésre gyári áron alul szállít:

IG. HELLER
Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

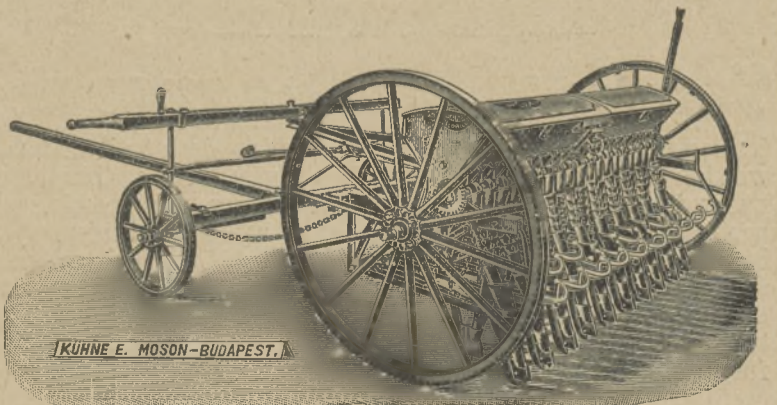

Egy- és többvasu aczélekeket, rét- és szántóföld-boronákat, rugós-fogas porhanyító-eszközöket, tárcsásboronákat, talajtömörítőket, Mosoni Drill és Vera II. vetőgépeket, Lass-féle répakapálókat, Osborne aratógépeket

szállít:

„Kühne”
mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár: Budapest,
VI., Váci-körút 57/a.

KUHNE E. MOSON-BUDAPEST.

HUTTER és SCHRANTZ

Alapított 1824. Részvénytársaság. Alapított 1824.

Az osztrák-magyar monarchia legrégebb szakmabeli cége.

Ajánlja első minőségű,

! többszörösen csavart, kész állapotban tüzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitűnő horganyozás következtében tartósság tekintetében páratlan gyártmány! Nem tévesztendő össze a négyoszlopltes (□) lyuku, végig sodrott és végig hullámozott szálakból álló fonatokkal!

Meglepően olcsó árak!
!! 26 fillértől feljebb !!

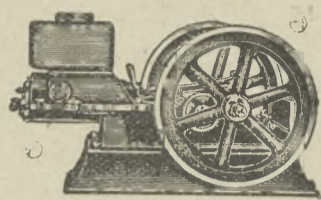
És nagyobb vételnél még magas engedmény! — Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm, túske-távolságu) horganyozott tüskésdrót méterje 5 fillér. — **Egyszerű szerelési feltételek!** — Kerítésrácsok ková-csolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen csinos kivitelben és minden e szakmához tartozó cikkek kitűnő minőségben, legolcsóbb árak mellett. — **Legmagya-sabb kitüntetések.** — Ezekre menő elismerő-levelek! — Árjegyzékek és minták bérmentve és díjtalanul.

Magyarországi telep:

Budapest, Váci-körút 61/15. sz.

Levélezim: **Hutter és Schrantz r.-t.**

A Város-Hodászi urada-lomban 12 drb simmen-thali fajta piros és zsem-lyetarka 1 1/2 éves tenyész-bika eladó. Kocsi az intéző-ségtől a Rohonczy vasutállomásra kérendő. Posta: Város-Hodász, Vas megye.

Waterloo benzine-motor

2 HP compl.	K 1200.-
4 HP	K 2000.-
6 HP	K 2900.-
8 HP	K 3800.-
12 HP	K 5200.-

bérmentve bármely magyarországi állomá-sig, beleértve a csövezeték és szere-lés. — **Dénes B. Budapest, V., Lípót-körút 15.** — Kézfizetésnél 10% sconto. **Kereskedők** magas enged-ményt élveznek. — **árjegyzék ingyen** és bérmentesen.

Magastörzsű

3 éves papirdiőfa csemeték 10 darab 10 K, 100 drb 80 K; magastörzsű cse-reznye-fák, I. fajokban 10 drb 8 K, 100 drb 60 K; magastörzsű sophera japán akác 10 drb 5 K, 100 drb 40 K; 1 éves őszi barackfa csemeték, I. fa-jokban 10 drb 8 K, 1 1/2-2 méter magas luczfenyők, földtömbllel (Picea excelsa), 10 drb 15-20 K; 1 éves maclura cse-me-ték, elősövények, 1000 drb 8 K. Ajánl egézséges s iskolázott példányokban az

uradalmi kertészel,
Adony, Fehér megye,
vasut- és hajóállomás.

Kajszinbarackfák.

Magastörzsű 20-25 m/m törzsát-méretű 100 darab kor. 100.—, 25-30 m/m törzsátméretű 100 drb kor. 120.—
Bokros fácskák, 2-3 éves, 100 drb kor. 60.—
Gula alakú, 3 éves, 100 darab kor. 90.—

PECZ ÁRMIN

faiskolatulajdonos
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

Szénát szalmát,

luczernát, lóherét és zabos búkkönyt
veszek és eladok

bármily nagy mennyiségben, fel-préseléshez modern ló- és gőz-préseim adom. Ajánlatok:
Schreier Béla takarmány-nagykereskedő, **Budapest, Népszínház-utca 22. sz.**
Telefon 20-52.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő - taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel gépgyárban, Győrött.**

ELADÓ

Fehér köles 17.— korona
Szibériai köles mag 17.— korona
Csillagfürt q-ként 17.— korona
Pop Vinczéné, Zsebely,
Temes megye.

300 drb javított bárány most, esetleg husvétra eladó.
Gróf Stubenberg József uradalma, Székelyhid.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugy-szintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghirve-sebb párisi gyárostól leg-előnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest,
VII., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegyzék ingyen.
Ezen hirdetés beküldése ese-tén 15% engedmény. Kivága-tott a „Gazdasági Lapok”-ból.

Világkiállításokon a legnagyobb díjakkal kitüntetve

Pasztörözés a bor hevítése nélkül!

A Mallié aszbeszt porcellán szűrő a borokat szűrés közben az összes betegség-csiráktól mentesíti és az ily szűrőn átmént borok nemcsak kristálytiszták lesznek, hanem semmi további pinczekezelésre nem szorulnak. Palackozásnál nélkülözhetetlen.

Gyártja:

Méran Frères, Páris (155 Faubourg Poissonnière).

Felvilágosításokkal szívesen szolgál: **Cifka József Budapest, V., Váci-körút 46. sz.**

Eredeti bánati vetőmag-tengeri

1910. évi október havi temesvári tengeri-kiállításon az orszá-gos gazdasági egyesület által **ezüstéremmel kitüntelve.** Legmagasabb hozamra okszerűen kitegyesztve, aranysárga, csontkemény, mézédés, legfinomabb, válogatott minőségben

eladó

100 kgr. 17.— K, 50 kgr. 9.— K, 5 kgr. postazaeskö 2,50 K.
Zsák önköltségen számítva. Minta kívánatra.

Prohaska Hugó gazdasága, Delta.

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját **villam-világítása és vízvezetéke,** melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki és villamossági vállalat,
Budapest, VI., Gyár-utca 7/a

Homokértékesítés. Akinek homokja van, kérje saját érdekében!

F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
F. A. I. Kézi üzemre berendezett betontegla- és alagcsőgyártás,
Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementcserépgyártás,
B. B. I. Az üregecső építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása
czimű árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizs-gálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemben mintatelepünkön összes cze mentipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, VII., Baross-tér 15. sz.

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak és versenystállókban 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyuladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid

csak ezen védjeggyel való Védjegy, czimke és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: **Török József gyógyszerésznél Budapest VI., Király-utca 12.**
VI., Andrássy-ut 26.

Veszünk birtokot

lehetőleg dunántuli, esetleg a nyugati felsőbb fekvésű vármegyékben örökáron. Elfogadunk parcellázási megbízásokat jutalék mellett.

Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság, Szombathely.

Egy teljesen új kultúránövény

magját,

melyből Santosa kávéutánzat, olaj, kenecze, ruggyanta és liszt készíthető és a mely nálunk is termelhető, kapható ameddig a készlet tart. Az eredeti vetőmag ára:

**5 kg-ig postacsomagokban küldve
K 4.— portamentesen utánvét mellett.**

A termelés leírása minden csomagban.

Santosa

Chémiai készítmények és tápszerek gyára **Königl. Weinberge 1573.**

Avenarius Carbolineum

a legjobb faeltartási máz,

35 éven át bevált

Árajánlat stb. díjmentesen

Avenarius-Művek Ligetfalu (Pozsony).

A PERONOSPORA ELLEN

idejében permetezzünk

valódi Bixeni Kristály-Azurinnal

mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer, mint a kékkő-mészkeverék.
Kapható mindenütt. — Kérjen ingyen prospektust.

Magyarországi főraktár: **Molnár M. és Társai**

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése

Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.

Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

Arankamentes

vagy legalább arankamentesíthető

kisarankás

lóhere- és luczerna-

magot, baltaczimet

valamint mindenféle egyéb
**gazdasági magvakat
vásárol**

a legmagasabb áron

HALDEK

UTÓDA

magnagykereskedése

József főherceg 6 os. és kir. fensége v. udvari szállítója

**BUDAPEST
V., Bálvány-utca 6.**

Szuperfoszfátot

**Kartellen
Kivül**

szállít

Schvarecz József és Társa, Budapest, VI., Váci-körút 53. sz.

Gyümölcsfacsemeték

sétányfák, diszcserjék, tülevefűek, kerítésnövények, bogyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok

(elsőrendű áru)
európai és
amerikai sima
és gyökeres
vesszők. Ok-
tató díszár-
jegyzék kivá-
natra ingyen.

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

Számító gazdáknak!

Az eredeti friedrichswerthi takarmányrépamag
„Zuckerwalze“

tápanyagokban $\frac{1}{4}$ hektáronként
80—100 márká értékű takarmánytöb-
bletet szolgáltat a közönséges, nem tenyésztett
takarmányrépa-maggal szemben.

„Zuckerwalze“ magas cukortartalomra
tenyésztett szárazvonalat
anyagban bővelkedő, kemény sejtszövetű takar-
mányrépa, mely elvermelve késő nyárig is
eltartható.

„Zuckerwalze“ $\frac{1}{4}$ hektáronként (700 $\square$ -kint) 600 mm. és
annál több tömegtermést ad.

A számító gazda

a bevásárláskor tehát nem arra néz, vajon $\frac{1}{4}$ hektáronként
többet fizet-e a répamagért, hanem arra, hogy nagy tömegeket,
értékes és tápdús anyagot arathasson. A vetőmag $\frac{1}{4}$ hektáron-
ként a „Zuckerwalze“ magnál csak 4—5 márkával teszen többet
ki, míg a terméstöbblet gyakran annak huszszorosát is behozza.
Eredeti friedrichswerthi „Zuckerwalze“ takarmányrépamag
eredeti áron kapható képviselőimnél és viszonteladóimnál, valamint
közvetlenül nálam. Kérjen ingyen és díjmentes vetőmagarjegyzéket!

Domäne **Friedrichswerth 69. (Thür.)** Domänenrat
Eduard Meyer.

28967/911. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

**A magyar vallásalap Veszprém vármegyében
Somlóvásárhely és Tüskevár községek határában
fekvő**

„Lovas pusztá“-i 751—1031/1600 kat. holdas
mezőgazdasági birtokának, továbbá ezen alap Győr vármegyé-
ben Sokorórotka község határában fekvő

„Pátka pusztá“-i birtokából a haszonbérleti és
verseny tárgyalási feltételekben részletezett **614.22/1600 hol-
das** birtokrésznek **1911. évi október hó 1-től kezdődő
12 évre leendő haszonbérbeadása** iránt az alólirott
Miniszterium IX. ügy. osztályában V., (Vadász-utca 33., III. e.m)
**1911. évi május hó 2-án déli 12 órakor zárt aján-
latu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.**

Az ajánlatok minden birtokra külön-külön teendők.

Az 1—1 K-ás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az
alólirott Miniszterium segédhivatalainak igazgatóságánál **leg-
később 1911. évi május hó 2-án délelőtt 10 óráig
nyújtandók be.**

A borítékon jelendő: „Ajánlat a „Lovas pusztai“ illetve
„Pátka pusztai“ haszonbérletre.“

Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész bir-
tokra felajánlandó haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyaltnak, ha a kiszolgáltattott
ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van
aláírva.

**Bánatpénzül mindkét bérletre 2000—2000 K
készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirok-
ban** bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál, vagy a köz-
alapítványi közp. pénztárnál (V., Hold-utca 16. sz.) teendő le
és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. El-
késve érkezett, kellőleg ki nem állított, avagy fel nem szerelt
ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem
számíthatnak. A kik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt
állanak, ugyszintén, a kik az uradalommal szemben tartozásban
vannak, vagy bármilyen czimen perben állanak, a versenyből
kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek,
nemkülönbén az ajánlati minták a miniszterium segédhivatali
igazgatóságánál (V., Hold-utca 16. sz.) a somlóvásárhelyi kir.
közalap. erdőgondnokságnál, a pátká-pusztai feltételek az ottani
erdővédségnél is, az eddig érvényben levő szerződések pedig
a Miniszterium IX. ügyosztályában megtekinthetők.

Budapest, 1911. márczius hó 10.

A m. kir. vallás és közoktatásügyi Minisztertől.

HA ÖN
EGY GAZDASÁGOS
ÜZEMBIZTOS=
KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYÜ

MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETET
ELŐNYÖS ÁRBAN KEDVEZŐ
FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL
TELJESSZAVATOSSÁGGAL
BESZEREZNI ÓHAJTUGY,
FORDULJON MEGKERESÉSSEL

SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI
VÁLLALATHOZ, MELY CÉGFEISZÓLTÁSRA ÁRJEJYZÉKET
ÉS KÖLTSEGVETÉST DIJMENTESEN KÜLD MEG.

Tenyészállatvásárra
bejelentett 20 darab 2 éves
Rambouillet-merino kos,
azonkívül 200 drb idei anya-
bárány eladó. Gróf Stu-
benberg József uradalma,
Székelyhid.

SZIVATTYÚINK
ELÁRASZTJÁK
AZ
EGÉSZ
VILÁGOT

GYÖZÖ BÉLA
ÉS TSA
BUDAPEST

V. BÁRÓ ACZÉL-UTCA 3.
AVIGSZINHÁZ MELLETT.
KÉRJEN ÁRJEJYZÉKET!

Tenyészkos-eladás.

Gróf Károlyi László ur derekegyházi

„Elektoral negretti“ törzs-juhászatából

eladó 24 darab három, négyéves első-
rendű tenyészkos.

Érdeklődőknek felvilágosítást ad,
vasutállomáshoz kocsit küld:

Uradalmi Tisztartóság

Derekegyház, posta, vasut Szentés.

**GAZDÁK
figyelmébe!**

50%
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a

pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már
több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam
betekinthető. Próbaküldemények
2 korona utánvét mellett. Kivá-
natra prospectus ingyen és bér-
mentve

Degen Jakab
BUDAPEST,
IX. ker., Közraktár-utca 28.

A Heller-féle
„KING“
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az ecset-
munka 20-szo-
rosát teljesi i.

**Segnagobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!**

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és
fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósá-
ga miatt egy mezőgazdaság-
ban sem nélkülözhető. A sziv-
attyuk teljesen tömör sárgarézből
készülnek, javítások majdnem teljesen
kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **több-
bet teljesít, mint 20 ember
ecsettel** és mindenféle állványozást
és előmunkálatot feleslegessé tesz.
Ezen gép egy nap alatt kifertőtlenít.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.
Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós
szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás,
nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és
gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóró-
val) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

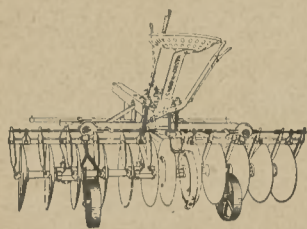
Szőlőtelepem 1910 májusban Öfelsége legfelsőbb dicséretét és elismerését, továbbá állami arany- és ezüstérmet nyert a bpesti nemzetközi kertészeti kiállításon!
Készlet gyökeres 1 és 2 éves fél millió. Árjegyzék kívánatra bárkinek küldetik bérmentve! Sima-készlet 4 millió,
Kivonat MICHL ISTVAN tatatóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	1 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
BORFAJ:				
Burgundi ... fehér	5.-	40.-	1.80	14.-
Erdői (fehér Bakar) ...	4.50	36.-	2.20	8.-
Erdélyi Leányka ...				
Ezerjő ...			1.20	6.-
Fehér Bogdányi dinka ...			1.40	10.-
Furmint ...			1.40	8.-
Járdovány ...			1.40	12.-
Mézesfehér ...	4.50	36.-	1.20	7.-
Mirkovácsi ...			1.60	12.-
Mustos ...			1.20	8.-
Olasz rizling ...			1.-	5.-
Pozsonyi fehér ...			1.60	12.-
Rajnai Rizling ...			1.40	10.-
Rakk ...				
Sauwignon ...				
Szerémi zöld ...	4.50	36.-	1.40	9.-
Szlankamenka ...			1.40	9.-
Zöld Sylváni ...			1.40	0.-
Bogdányi dinka ... piros			1.60	12.-
Kövidinka ...	4.50	36.-	1.-	6.-
„ 2 éves ...	6.-	50.-		
Szlankamenka ...	6.-	45.-	1.60	9.-
Tramini ...			1.60	12.-
Veltelini ...			1.2-	7.-
Alicante bouchet ... fekete			1.20	8.-
Aramon ...			1.20	8.-
Carbenet ...			1.20	6.-
Kadarka nemes ...	4.50	36.-	1.20	6.-
Merlott ...			1.20	6.-

A szőlőfaj neve	1 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
Nagyburgundi ... fekete			1.20	7.-
Oportó ...	4.50	38.-	1.20	8.-
Othelló ...	4.-	32.-	1.20	7.-
Vegyes borfaj ...	4.-	30.-	1.-	4.-
CSEMEGEFAJ:				
Chass. blanc, croquant fehér	5.-	40.-	1.40	8.-
„ Fontainebleau ...			2.-	12.-
„ Gama Drome ...			2.-	16.-
„ musc. de Nantes ...			2.-	16.-
„ Napoleon ...			2.-	16.-
„ Vibert ...			2.-	12.-
„ Fontain. rose ... piros			2.20	18.-
„ „ rouge ...			2.-	16.-
„ Imperial rouge ...	5.-	40.-	2.-	16.-
„ „ 2 év. ...	7.-	60.-		
Negropont ...			2.-	16.-
Ronsard ...			2.-	16.-
Tokaj angevine ...			2.20	18.-
„ rouge croquant ...	5.-	40.-	1.40	9.-
„ „ 2 év. ...	7.-	60.-		
Muscat Alexander ... fehér			1.40	10.-
„ „ 2 év. ...	8.-	70.-		
„ candia ...			4.-	30.-
„ croquant ...			2.-	15.-
„ dr. Rob. Hogg ...			3.-	25.-
Lunel 2 éves ...	7.-	60.-	1.60	12.-
„ Ottonel ...			2.-	16.-
„ Pansée ...			3.50	30.-
„ di Corail ... piros			3.-	24.-
„ frontignen rouge ...			2.50	20.-

A szőlőfaj neve	1 éves gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre
Musc. Hamburg 2 év. fekete	10.-	80.-	3.50	30.-
„ Madersfield court ...			3.-	25.-
Calabriai 2 éves ... fehér	10.-	80.-	2.50	20.-
Gsabagyöngye ...			12.-	80.-
Damaskusi ...			3.-	25.-
Ezredéves emlék ...			2.50	20.-
Ferdinand Lesseps ...			3.50	30.-
Genual óriás ...			2.50	20.-
Kecskecsec ...			2.-	16.-
Kossuth Lajos ...			3.-	20.-
Madelaine angevine ...			1.50	9.-
„ royal ...				
Malaga 2 éves ...	10.-	80.-	3.-	25.-
Melinet (homok királya) ...			3.-	25.-
Passatutti ...			1.60	10.-
Precoce de Malingre ...			1.60	12.-
Szemendriai 2 éves ...	10.-	70.-	2.-	16.-
Kecskecsec ...			2.50	20.-
Malaga rosea ...			3.-	24.-
Malakoff Usum ...			3.50	30.-
Rosa minna di Vacca ...			2.50	20.-
Dodrelábi ... fekete			2.-	16.-
Izabella ...			1.60	12.-
Malaga kék ...			3.-	25.-
Ökörszem ...			2.-	16.-
Vegy. csemege exquisit fajok ...	5.-	45.-	3.-	20.-
„ „ 2 év. ...	8.-	70.-		
„ „ kiváló jó ... 2 év. ...	6.-	50.-	2.-	12.-
„ chasselas fajok ...			1.40	9.-
Rip. Portális I. oszt. 2 éves	5.-	50.-	2.50	20.-

MEGJEJYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendőek, melyért csupán saját kiadásaimat számítom fel. A vevők fajtiszták, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3. előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kintüntetést „koronás arany érdemkeresztet“ nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, — többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Legujabb rendszerű

amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

**Fükaszáló, marokrakó és kévekötő
aratógépeink**

**a legjobbaknak
vannak elismerve**

**Kivánatra szívesen küldünk
árjegyzéket, költségvetést.**

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32.

**Az első horvát szalámi, füstölt és zsiradékárú-gyár
M. Gavrilovic Söhne A. G. Petrinja**

szállít a legolcsóbb napi áron különféle

szalonnát füstölve és sózva, husárúkat

szalámit, zsiradékot és mindenféle más árut a legelőzé-
nyebb kiszolgálás mellett. Kérjen árjegyzéket.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687'53 "

Összesen: 4,383.047'53 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1906. évi fölösleg	39.243'65 "
1902. " "	59.782'26 "	1907. " "	41.877'32 "
1903. " "	109.331'73 "	1908. " "	81.088'76 "
1904. " "	72.438'23 "	1909. " "	106.589'64 "
1905. " "	61.730'60 "	1910. " "	120.164'38 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjárnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőlegről úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőlegről közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsőlegről pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687'53 koronára rugnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

28016/911. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar királyi egyetemi alap, illetve a magyar vallásalap Baranyavármegyében fekvő következő mezőgazdasági birtokai:

- 1. Feked, Véménd, Szür és Szebény határában lévő Trefort és Gyula pusztá 768.1412/1600 hold,**
- 2. Besencze és Vajszló községek határában lévő „Borostyán“ pusztá 405.477/1600 hold,**
- 3. Páprád község határában levő „Páprád pusztá“ 488.947/1600 hold,**
- 4. Baranyahidvég és Sámod községek határában levő „Kiság“ pusztá 375.2/1600 holdnak**

1911. évi október hó 1-től kezdődő 12 évre leendő bérbeadása iránt az alólirott miniszterium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. sz.) 1911. évi ápr. lis hó 25-ik napján déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az ajánlatok minden birtokra külön-külön teendők. Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alólirott miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál **legkésőbb 1911. évi április hó 25-én délelőtt 10 óráig nyújtandók be.** A borítékon jelzendő: „Ajánlat a Trefort és Gyula pusztai, illetve Borostyán pusztai, Páprád pusztai vagy Kiság pusztai bérletre.“ Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül a Trefort pusztá után 2000 korona, a többi után egyenként 1500 korona vagy

készpénzben vagy biztosítékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) vagy a közalapítványi központi pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellek ki nem állított, avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számithatnak. Akik gyámhatalom, vagy gondnokság alatt állanak, ugyancsak akik az uradalommal szemben tartozásban vannak, vagy bármilyen czimen perben állnak, a versenytől kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minták s a jelenleg érvényben levő szerződések a miniszterium segédhivatalai igazgatóságánál (Hold-utca 16. sz.) a pécsvárad kir. közalapítványi felügyelőségénél, ezenkívül az 1. alattiak a bátaszéki uradalmi tisztségénél, a 2., 3. és 4. alattiak a vajszlói kir. közalapítványi erdőgondnokságnál is a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1911. március hó 10-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

PÁRATLANOK

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST-KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. Dóry Vilmosné urnó Felsőleperdi tisztavérű simmenthali tehenészetéből **15 darab tuberkulinra nem reagált tenyészképes bika.** — Az árverés 1911. április 5-én délután 1 órakor a Felsőleperdi Uj majorban fog megtartatni. — Az árverés napján előzetes bejelentésre a t. vásárló közönség rendelkezésére az ujdombóvári állomáson kocsik fognak állani. — A bejelentések az **Uradalmi Intézőséghez Felsőleperd, u. p. és sürgöny-állomás Kocsola-Ódalmandra** intézendők.

Az Intézőség.

Sertés-eladások és vételek

zöltetnek, úgy sovány, mint hizott

legjobb és legpontosabban eszköz állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári sertésfőzde bérpalota.)

Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással Készséggel szolgál.

Eredeti „OTTO“ motorok

DIESEL-nyersolajmotorok
Benzinmotorok

Benzinlokomobilok

Teljes cséplőkészletek

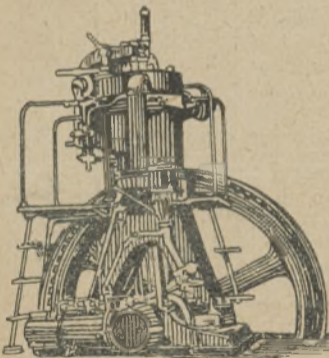
Hűtő- és jéggyártógépek

Langen és Wolf

mótorgyár

Budapest, VI., Váci-körút 59.

Műhely: IX., Mester-utca 31.

Racionális
homokértékesítéshez

szállítunk munkaképes gépeket és formákat,

tégla-, úrblock-, tetőcserep, csatorna- és alagcsövek gyártására. — Saját modern szerkezetek.

Különlegességi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co.,
Markranstädt (Németország.)

84. számú broszura ingyen.

680 kilogramm tiszta búzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló búzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncépelettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a STERN-féle szab. dobkosár-betétléczzel.

Kérdezősködésként ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmentes ponyvák gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repceponyvák, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vizmentes lőtakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A világ legjobb, legolcsóbb és leghiztosabb Kutszivattyuja az „OMEGA“ LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Ákáczfák.

Eladó több ezer darab sorfának való, erőteljes növési, 4-5 éves — magból nevelt — átültetett ákácza. Magasság 2-3 m. Elsősorúknak ezre 250 kor., darabja 30 fill., másodosztályunak ezre 200 kor., darabja 25 fill. Ezenkívül eladó 200-300 darab sorfának való 8 éves tölgyfa, darabja 80 fillér. Gosztony Aladár, Kerekudvar, p. Jászberény.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezérképviselete:

Fleischl Samu cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesbitve!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel! (Holdankint 5'20-7'65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviseletek: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Delta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szívesen nyújt fenti vezérképviselet.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviseletől.